

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta národohospodářská

**LÁSKU ZA PENÍZE NEKOUPÍŠ, SEX ANO
– PRŮZKUM TRHU PROSTITUCE
ZAMĚŘENÝ NA SUBJEKTY NABÍZEJÍCÍ
KOMERČNÍ SEXUÁLNÍ SLUŽBY**

bakalářská práce

Autor: Eva Marková
Vedoucí práce: Ing. Pavel Písař
Rok: 2009

Prohlašuji na svou čest, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

Eva Marková
V Praze, dne 2. 6. 2009

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá působením hospodářských, právních, sociálních a morálních aspektů na subjekty představující nabídku komerčních sexuálních služeb. Ve svém úvodu se věnuje stručnému popisu a příčinám stínové ekonomiky, definuje prostituci i jednotlivé formy provozování. Pozornost je dále zaměřena především na trh prostituce z hlediska nabídky i poptávky a na subjekty, které se na tomto trhu nachází. Následně se práce zabývá legalizací a zdaněním této činnosti. V závěru své teoretické části se pak snaží zmapovat prostituci v ČR a zhodnotit veškeré právní úpravy, vyhlášky a v neposlední řadě také návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2005 a z roku 2008. Jádrem bakalářské práce ovšem leží především ve své praktické části, tedy v analýze, která se soustředí na subjekty nabízející sexuální služby za daný výnos. Nejprve jsou definovány metody výzkumu, cílové skupiny a samotný význam této studie. Následující průzkum založený na osobních rozhovorech s prostitutkami a manažerem pražského nightclubu se stal zdrojem informací pro závěrečné objasnění a zhodnocení vyvozených výsledků. Cílem bakalářské práce je zjištění, jaké faktory ovlivňují chování poskytovatelek sexu i jejich manažera a zda tyto skutečnosti vedou ke změnám v nabízeném množství služeb.

Abstract

The bachelor essay deals with the influence of economic, legal, social and moral aspects on subjects that represent market supply of prostitution. At the beginning there are briefly described the reasons and substance of the shadow economy, there are also defined notion of prostitution and possible ways of this activity. The next part of the essay focuses on the market, subjects that represent market supply and market demand, legalization and taxation of prostitution. The theoretical part of bachelor essay also study the prostitution in Czech Republic and it's legal regulations, public notice, draft laws in 2005 and 2008. In practical part there are described research technique, target group and presumed intent of this essay. The information source for market research of prostitution in nightclubs is oral interview with prostitutes and with manager of disorderly house. The target of bachelor essay is to find out what has an influence on behaviour of prostitutes and their managers and to determine whether the market supply of prostitution will be changed.

Klíčová slova

prostituce, legalizace, regulace, trh, nabídka

Keywords

prostitution, legalization, regulation, market, supply

JEL klasifikace

D120, J490, K390

JEL classification

D120, J490, K390

ÚVOD	- 1 -
1. STÍNOVÁ EKONOMIKA.....	- 3 -
1.1. Definice stínové ekonomiky.....	- 3 -
1.2. Příčiny stínové ekonomiky	- 4 -
1.3. Hrozby stínové ekonomiky	- 4 -
2. PROSTITUCE.....	- 4 -
2.1. Definice prostituce	- 5 -
2.2. Druhy prostituce	- 5 -
2.2.1. Homosexuální prostituce.....	- 6 -
2.2.2. Dětská prostituce	- 6 -
2.2.3. Nedobrovolná prostituce	- 7 -
2.2.4. Dobrovolná prostituce	- 7 -
3. TRH PROSTITUCE.....	- 7 -
3.1. Zákon nabídky a poptávky po komerčním sexu.....	- 8 -
3.2. Subjekty trhu prostituce	- 8 -
3.2.1. Subjekt představující poptávku po sexuálních službách – klient.....	- 8 -
3.2.2. Subjekt představující nabídku sexuálních služeb – prostitutka.....	- 9 -
3.2.3. Subjekt představující zprostředkovatele obchodu na trhu prostituce.....	- 9 -
3.3. Formy poskytování sexuálních služeb na trhu prostituce	- 9 -
3.3.1. Pouliční a silniční prostituce	- 10 -
3.3.2. Barová a hotelová prostituce	- 10 -
3.3.3. Privátní a bytová prostituce.....	- 11 -
3.3.4. Klubová prostituce, prostituce v luxusních nightclubech	- 11 -
3.3.5. Eskort, call girls.....	- 11 -
4. LEGALIZACE A ZDAŇOVÁNÍ PROSTITUCE	- 12 -
4.1. Legalizace prostituce	- 12 -
4.1.1. Represivní přístup k legalizaci prostituce	- 13 -
4.1.2. Reglementace	- 13 -
4.1.3. Abolicionismus.....	- 13 -
4.2. Zdaňování prostituce	- 14 -
5. PROSTITUCE V ČESKÉ REPUBLICE	- 15 -
5.1. Skutkový stav prostituce v ČR.....	- 15 -
5.2. Právní stav prostituce v ČR.....	- 17 -
5.2.1. Rovina trestně - právní	- 17 -
5.2.2. Rovina regulativní	- 18 -
5.2.3. Rovina závazková	- 19 -
5.3. Zhodnocení stavu prostituce v ČR	- 20 -
5.4. Návrhy zákonů o regulaci prostituce.....	- 20 -
5.4.1. Vládní návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2005.....	- 21 -
5.4.2. Návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2008	- 22 -
5.4.3. Nedostatky navrhovaných zákonů o regulaci prostituce.....	- 23 -
6. METODOLOGIE	- 24 -
6.1. Metody výzkumu.....	- 24 -
6.2. Charakteristika souboru.....	- 24 -
6.3. Předpokládaný význam studie.....	- 25 -
7. STUDIE ZAMĚŘENÁ NA KLUBOVÉ PROSTITUTKY	- 26 -
7.1. Osobní údaje prostitutek.....	- 27 -
7.2. Délka provozování prostituce, počáteční motivace prostitutek k této činnosti- 27 -	- 27 -

7.3.	Současná finanční situace prostitutek na trhu prostituce	28 -
7.4.	Postoj prostitutek k současné legislativě	30 -
7.5.	Názory prostitutek na navrhované zákony o regulaci prostituce	30 -
8.	STUDIE ZAMĚŘENÁ NA MAJITELE/MANAŽERY NIGHTCLUBU	32 -
8.1.	Základní údaje o erotickém zařízení	32 -
8.2.	Počáteční motivace majitele k provozování erotického zařízení	33 -
8.3.	Současná finanční situace erotického zařízení	33 -
8.4.	Názory majitele erot. zařízení na navrhované zákony o regulaci prostituce....	35 -
ZÁVĚR.....		37 -
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ		39 -

ÚVOD

Prostituce představuje fenomén, jenž provází lidskou společnost už od nepaměti, Muži zkrátka touží po chlípné a sexu chtivé ženě, která se jim bez jakékoliv diskuse oddá. Ztělesněním takové bytosti je prostitutka. Právě ona jim splní každé přání a jediné, co za to požaduje, jsou peníze. Prostituce je tedy právem označována za nejstarší řemeslo lidstva a bude součástí každé společnosti tak dlouho, dokud bude existovat poptávka po těchto službách. Možnost muže uspokojit své sexuální touhy koupí komerčního sexu a povolnost žen poskytnout sexuální styk za úplatu se stává předmětem nabídky a poptávky na trhu „prodejné lásky“. Z morálního hlediska je prostituce vnímána jako zneužívání osob, jenž pobuřuje společnost a ohrožuje mravní výchovu mládeže. Historicky je dokázáno, že snahy vymýtit tento veřejností kritizovaný jev jsou stejně staré jako prostituce sama. Komerční sex byl poskytován, je provozován a bude nabízen i nadále. Můžeme se tedy alespoň pokusit poskytování a využívání sexuálních služeb efektivně usměrňovat.

Přestože během několika posledních let prostituce v České republice dosáhla kritických rozměrů, není u nás stále definována zákonem ani komplexně řešena právním řádem. Do jisté míry je tato činnost v několika rovinách regulovaná. Účinnost regulace veřejně nabízených sexuálních služeb i provozování erotických podniků se ovšem ukázala být zpochybnitelná a napadnutelná. Ačkoliv byly prozatím návrhy zákonů o regulaci prostituce zamítnuty, staly se nadějí pro další efektivní systémové řešení prodejného sexu. Abychom se naučili aktivitu sex byznysu ovládat, musíme jim porozumět a vypátrat jejich příčiny. Pokud tedy chceme dosáhnout efektivní regulace prostituce, je nutné nejprve zjistit a pochopit, jak budou na jednotlivé podněty reagovat subjekty, které na trhu komerčního sexu představují nabídku a jenž mají roli tzv. zprostředkovatele obchodu mezi prostitutkou a zákazníkem poptávajícím její služby.

Jádro Bakalářské práce leží v analýze trhu klubové prostituce z hlediska nabídky sexuálních služeb. Předmětem studie se stalo objasnit, čím jsou prostituující osoby a majitelé / manažeři erotických zařízení motivováni ke vstupu na trh prodejného sexu, co a do jaké míry může být impulzem pro změnu v nabízeném množství sexuálních služeb a na základě čeho by se tyto subjekty rozhodli svou činnost v sex byznysu ukončit. Prostřednictvím výzkumu se práce také snaží odhalit, jak by se s přijetím navrhovaných zákonů o regulaci prostituce změnila situace na trhu komerčně nabízeného sexu v České republice. Hlavním cílem

Bakalářské práce je zjistit, které faktory působí na chování prostitutek i majitele / manažera erotického zařízení, a zhodnotit, jaký mají vliv na změny v nabízeném množství sexuálních služeb.

V úvodu teoretické části si představíme pojmem stínová ekonomika a objasníme si příčiny jejího vzniku a existence i její hrozby pro společnost. Následující kapitola se zabývá definicí prostituce a její klasifikací podle tří stěžejních kritérií – sexuální orientace, prostituující subjekt a motivace k poskytování sexuálních služeb. Trh prostituce se stává předmětem třetí kapitoly, v níž se zamyslíme nad zákonem nabídky a poptávky po komerčním sexu, popíšeme subjekty, které se na tomto trhu nacházejí, a uvedeme si existující formy poskytování sexuálních služeb. Další oddíl se pak zabývá legalizací i zdaňováním prostituce a zhodnocuje veškeré možné přístupy k této problematice. Prostituci v České republice se věnuje poslední kapitola teoretické části Bakalářské práce, v níž si zmapujeme skutkový i právní stav sex byznysu a seznámíme se s zněním navrhovaných zákonů o regulaci prostituce z roku 2005 a 2008. Praktická část se potom soustředí na analýzu trhu prostituce. Nejprve se soustředí na použité metody výzkumu, charakterizuje zkoumaný soubor a definuje předpokládaný význam studie. Obsahem šesté a sedmé kapitoly jsou samotné studie zaměřené na klubové prostitutky a na majitele / manažery nightclubu.

1. STÍNOVÁ EKONOMIKA

Jedním z prvních problémů, který se týká studia stínové ekonomiky, je samotná definice pojmu. Tento sektor bývá označován různými přívlastky – černý, šedý, neoficiální, duální, paralelní, podzemní, skrytý, nebo také stínový. Odlišnosti jednotlivých definic jsou důsledkem především osobitých přístupů autorů a projevují se ve dvou směrech : které elementy tvoří základ stínové ekonomiky a jaké je použito třídící kritérium.¹

1.1. Definice stínové ekonomiky

V případě jasného vymezení pojmu stínové ekonomiky vycházím z předpokladu duálnosti ekonomické struktury, tedy rozdělení ekonomiky na oficiální a neoficiální sektor. Za nejvýstižnější definici považuji popis stínové ekonomiky podle studie Martina Fassmanna (2002, str. 22), tedy : *Stínovou ekonomikou můžeme charakterizovat jako ty příjmy resp. činnosti, jejichž nejbyťostnějším zájmem je, aby zůstaly skryty (alespoň před orgány státního represivního aparátu), dále neformální aktivity nebo transakce, které nezahrnují platby a které jsou určeny ušetřit nákupy, a konečně ty činnosti, které v konečném důsledku sice vedou k oficiálním příjmům, ale jejichž samotný zdroj, či lépe řečeno cesta jejich nabytí, je v rozporu s platnými zákonnými pravidly, nařízeními a dohodami.* Tato charakteristika fenoménu je značně všeobecná a lze ji použít pro analýzu v zemích s centrálně plánovanou ekonomikou i v zemích s tržním mechanismem.²

Stínovou ekonomiku lze na základě předcházející definice členit do tří podmnožin. Černá ekonomika je tvořena kriminální činností, jejíž samotná podstata je nelegální. Domácí produkcí nazýváme aktivity, které vedou k již zmíněnému ušetření nákupu a jsou prováděny bezplatně nebo na bázi barteru. Poslední oblastí stínové ekonomiky je šedá ekonomika. Tabulka obsažená v díle Martina Fassmanna (2002, str. 16) uvádí názor Ing. Iva Baštýře z Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, že do stínové ekonomiky spadají *činnosti, které jsou zdrojem příjmu nepodléhajícímu zdanění.*³

Co je stínová ekonomika, proč státu vadí a jak s ní lze bojovat, bylo zajímavým způsobem popsáno v článku Hospodářských novin (3.7.2003, str. 16), jehož autory byli Milan Mostýn a Michal Uryč-Gazda. Pod pojmy stínová, neregistrovaná či podzemní ekonomika se

¹ Fassmann, 2002

² Fassmann, 2002

³ Fassmann, 2002

dle slov autorů skrývá ta část ekonomiky, kterou v knihách daňových úřadů určitě nenajdeme. Mimo jiné zahrnuje také ilegální činnosti, jakými jsou obchodování s drogami či prostituce.⁴

1.2. Příčiny stínové ekonomiky

V důsledku nejednoznačnosti terminologie se nám nabízí celá řada definic stínové ekonomiky. Stejně tak se mohou různit i názory na příčiny jejího vzniku a její existence. To je dáno především rozdílnými systémy řízení. Může se zde také projevit celková sociálně-ekonomická úroveň státu či kulturní, historické a demografické vlivy.⁵

Zaměřím-li se na ekonomiky řízené tržním mechanismem, za hlavní příčinu existence stínové ekonomiky je považována silná role státu při ovlivňování hospodářství a jeho daňová politika. Základním činitelem fungování skryté ekonomiky v tržním mechanismu je potom daňový únik. Důležitou roli v neoficiální ekonomice hrají mikroekonomické faktory – míra politické liberalizace ve srovnání s politickou represí, rozsah právního rámce upravující tuto oblast a síla donucovacích prostředků, stupeň administrativních kontrol, míra daňového zatížení, rozsah makroekonomické nestability a v neposlední řadě typ činnosti. Dále bych zde mohla zmínit sociální transfery a složitost daňového systému. Do určité míry na rozsah stínové ekonomiky působí také jakýsi mravní postoj společnosti k tomuto sektoru.⁶

1.3. Hrozby stínové ekonomiky

Aktivita stínové ekonomiky deformují pohled na hospodářskou realitu a podkopávají tak efektivní státní řízení ekonomiky, alokaci zdrojů i odměňování výrobních faktorů. Dochází k odlivu prostředků z oficiální ekonomiky, čímž je znemožněno dosáhnout trvalé makroekonomické stability. Tyto činnosti dále snižují výkonnost státu, způsobují pokles národohospodářské produktivity a narušují důvěryhodnost státních institucí, právního systému i základních morálních pilířů relativně stabilizované společnosti.⁷

2. PROSTITUCE

Lidská sexualita je přirozenou součástí života každého jedince a je řízena látkovou výměnou, hormony, genetickými podmínkami, cítěním i fantazií. Mužská sexualita je ale méně osobní a méně zodpovědná než sexualita ženská. Ve fantaziích mužů vládne chlípnost a

⁴ Mostýn, Uryč-Gazda, 2003

⁵ Fassmann, 2002

⁶ Fassmann, 2002

⁷ Fassmann, 2002

erotická bezuzdnost. Líbí se jim představa ženy, která nečeká, až ji svede, ale je sama iniciativní. A právě prostitutka bývá tím ztělesněním ženy lačnící po sexu.⁸

2.1. Definice prostituce

Prostituce je nazývána nejstarším řemeslem světa a k tomuto označení nepřišla neprávem. Je to společenský jev, který patří k životu lidské společnosti už od starověku. Historická zkušenost nám ukazuje, že je nemožné prostituci trvale vymýtit. Je však potřeba usilovat o její regulaci a informovat veřejnost o jejím rozsahu, formách, charakteru i o jejích vazbách na okraji či za hranicích zákona.⁹

Reiner Gödtel (1994, str. 53) ve své knize definuje prostituci jako *fyzické odevzdávání těla za účelem sexuálních styků z pohnutek jiných než je láska, je v rozporu se sexuálně erotickým standardem a pobuřuje morální cítění obyvatelstva*. I přesto v mnoha zemích včetně České republiky prostituce nepatří mezi trestné činnosti. Ve své podstatě je tedy společností tolerována.¹⁰

Nejpřesněji je tento termín vymezen Ministerstvem vnitra České republiky (1999) v dokumentu Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení. *Prostitucí se rozumí pohlavní styk s jinými osobami za úplatu. Pojem „pohlavní styk“ znamená jakýkoliv způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby. Nemusí tedy jít jen o soulož, tedy o přímý styk pohlavních orgánů, ale může jít též o dotyky na jakékoli části těla, onanii nebo vzájemnou onanii. Pojmy „pohlavní styk“ a „soulož“ nelze tedy považovat za synonyma.*

2.2. Druhy prostituce

Prostituci je možné charakterizovat a dělit podle velké škály různých kritérií. Za stěžejní však považují tři následující kritéria. Prvním ukazatelem, podle kterého je možné prostituci klasifikovat, je sexuální orientace. Samostatnou kategorií se tedy stává poskytování homosexuálních služeb. Na základě subjektu, kterým jsou tyto služby za úplaty poskytovány, můžeme komerčně nabízený sex rozčlenit na prostituci ženskou, mužskou a dětskou. Za nejnebezpečnější je z celospolečenského hlediska považována prostituce provozovaná dětmi.

⁸ Gödtel, 1994

⁹ Bassermann, 1993

¹⁰ Gödtel, 1994

Poslední možnou kategorizací je vymezení motivace k provozování prostituce. Tento ukazatel rozlišuje, zda je tato činnost prováděna dobrovolně nebo pod vnějším tlakem - z donucení.

2.2.1. Homosexuální prostituce

Jak už bylo zmíněno, homosexuální prostituce představuje samostatnou a velmi osobitou kategorii. Rozvíjí se především v oblastech s tzv. sexuální turistikou. S tímto druhem poskytování sexuálních služeb se můžeme setkat zejména v zemích jihovýchodní Asie. Příkladem evropského státu je Rumunsko. U nás je komerční sex mezi osobami stejného (mužského) pohlaví nejvíce rozšířen v Praze prostřednictvím gay klubů či eskort servisů. Prostituty bývají nejčastěji mladí muži ve věku 17 až 20 let. Zajímavé je, že většina z nich se necítí být homosexuálně orientovaná a prostituci provozují čistě z komerčních důvodů. U této formy prostituce se projevuje velmi úzká spojitost s gamblingem, alkoholovou či drogovou závislostí a přenosem pohlavních chorob.¹¹

Početně mnohem méně zastoupená skupina prostitutů je tvořena muži, kteří své sexuální služby nabízejí ženám. V souvislosti s nimi se setkáváme s názvem gigolo a také s pojmem **mužská heterosexuální prostituce**.

2.2.2. Dětská prostituce

Aktivita, jakými bývá právě dětská prostituce, jsou velmi dobře zakrývány. Kuplíři, organizátoři i zákazníci si uvědomují, že se dopouštějí trestné činnosti. Jde o jednu z možností komerčního sexuálního zneužívání dětí, které je definováno Evou Vaníčkovou (2007, str. 25) jako „*použití dítěte pro sexuální účely výměnou za peníze nebo odměnu v naturáliích mezi dítětem a zákazníkem, dítětem a prostředníkem nebo dítětem a agentem nebo jinými osobami, které vydělávají na obchodu s dětmi pro tyto účely*“. Zarážející skutečností je, že se stále častěji objevují případy, kdy děti provozují prostituci z vlastního rozhodnutí. Pak se jedná o prostituci dobrovolnou za účelem získání finančních prostředků. Motivací k této činnosti pro ně představuje fakt, že ceny za dětskou prostituci jsou nejvyšší na trhu. Značná část poptávajících je tvořena pedofily.¹²

¹¹ Chmelík, 2003, str.64

¹² Vaníčková, 2007; Chmelík, 2003

2.2.3. Nedobrovolná prostituce

Do nabízení sexuálních služeb je ve většině případů žena vmanipulována nepříznivými okolnostmi a okolím. Tato skupina je obvykle tvořena dívkami, jenž opustily dětský domov a nemají kam jít. Také se sem řadí ženy v tíživých finančních situacích, které přebírají roli jediného živitele rodiny. Faktory silně ovlivňující vstup těchto žen do prostituce jsou především chudoba, hrubé chování, násilí či nedostatek pracovních příležitostí v místě bydliště.¹³

Existuje však také nemalé procento žen, které se staly obětmi organizované prostituce. Tato skupina prostitutek je k této činnosti donucována pro vysoké zisky kuplířů. Osoba, která násilím nutí ženu k poskytování sexuálních služeb, je nazývána pasák nebo kuplíř. Organizuje práci prostitutky, vymezuje její rajon a vybírá zisk. Vhodnými obětmi pro jejich kuplířství jsou naivní ženy toužící po dobrodružství a snadném výdělku nebo privátně prostituující dívky, které se dostaly do drogové závislosti.¹⁴

2.2.4. Dobrovolná prostituce

Tento pojem charakterizuje poskytování sexuálních služeb ženami, které se pro tento způsob obživy rozhodly svobodně na základě vlastní racionální úvahy končící závěrem, že sex je práce. Oproti jiným profesím má prostituce dvě nesporné výhody – je finančně zajímavá a bezesporu flexibilní. Právě do této skupiny žen patří i vzdělané, krásné a mladé studentky nebo matky malých dětí. Jejich profesionální přístup k provozování prostituce bývá ze zdravotního hlediska nejméně rizikový.¹⁵

3. TRH PROSTITUCE

Zadíváme-li se do dávné minulosti na historii lidské sexuality, člověk nikdy nebyl, není a ani nebude monogamní bytostí. Od nepaměti tíhnul k sexuální promiskuitě a k vyhledávání možnosti neosobního pohlavního styku. Tato skutečnost se ve větší míře projevuje především u mužů. Tradiční předpoklad vyšší sexuální aktivity mužů a pasivní povolnosti žen se stává předmětem nabídky a poptávky, obchodním artiklem sexuálního trhu, kterým je právě trh prostituce. Drsnější pohlaví lidské společnosti zde může realizovat své promiskuitní tendence

¹³ Matoušek a kol., 2005

¹⁴ Chmelík, 2003

¹⁵ Matoušek a kol., 2005

a uspokojovat své sexuální potřeby bez závazků. Naopak žena za své poskytnuté služby dostane zapláceno a tím obchod končí.¹⁶

3.1. Zákon nabídky a poptávky po komerčním sexu

Prostřednictvím sexu bylo, je i bude možné dosahovat určitých výhod či ústupků, získávat dary a v neposlední řadě i peníze. Peníze se stávají v současné době více méně jediným kritériem pro poskytnutí sexuálního kontaktu a na trhu prostituce představují prostředek směny. Předmětem směny na trhu prostituce je sexuální aktivita, jenž je definována v kapitole Definice prostituce. I v oblasti poskytování sexuálních služeb se uplatňuje ekonomický zákon nabídky a poptávky. Podstatou obchodu mezi prostitutkou a klientem je pak maximalizace užitku a dosažení co největšího zisku.¹⁷

Ideální obchodní vztah je definován jako situace, kdy si zákazník dobrovolně kupuje zboží či službu od osoby, která zboží nebo službu dobrovolně prodává. Existují také určitá pravidla, kterými by se měl řídit každý obchodní vztah včetně prodeje sexuálních služeb. Tyto zásady jsou závazné pro obě strany, jsou v souladu se zákony společnosti, chrání kupujícího i prodávajícího.¹⁸

3.2. Subjekty trhu prostituce¹⁹

Subjekty na trhu prostituce bychom mohli rozdělit do tří následujících kategorií. První skupina představuje poptávku po placených sexuálních službách a jde v podstatě o zákazníka neboli klienta. Druhým seskupením jsou prostitutky tvořící na tomto trhu nabídku. V obou skupinách se vyskytují osoby různého společenského postavení, každého věku (nad 18 let) i všech stupňů vzdělání. Na první pohled by se zdálo, že další subjekt není na trhu prostituce potřeba. Ovšem opak je pravdou. V mnoha případech se obchod týkající se sexu uskutečňuje za účasti tzv. prostředníků. Těmi mohou být pasáci, madame nebo v současné době hlavně manažeři nočních klubů.

3.2.1. Subjekt představující poptávku po sexuálních službách – klient

Zákazník bývá většinou pánem situace, kolem kterého se všechno točí. Vábí ho pocit zbavení se zodpovědnosti, jenž je mu umožněn stykem s prostitutkou. Zároveň je vyloučeno,

¹⁶ Chmelík, 2003

¹⁷ Gödtel, 1994

¹⁸ Malinová, únor 2008

¹⁹ Gödtel, 1994

že by byl odmítnut, což je pro muže ponižující a sráží to jejich sebevědomí. Klient si přeje, aby svádění ženy bylo stejně prosté jako sjednání samotného obchodu s ní. Nic se po něm nežádá, může být docela pasivní. Jediné, co postačí k tomu, aby se mu žena bez velkých slov oddala, jsou jeho peníze.

3.2.2. Subjekt představující nabídku sexuálních služeb – prostitutka

Jednotný typ prostitutky neexistuje. Na způsob, jakým se žena nabízí, má vliv její inteligence, sex-appeal, temperament či citová angažovanost. Každá prostitutka svůj erotický zájem o muže jen předstírá. Svou hru neprožívá, hraje pouze o čas a o peníze. Některé prostituující dívky sází na nevinný, mladistvý a neprofesionální vzhled. Jiné prostitutky si naopak zákazníka získávají svou ženskostí a vyzrálostí.

3.2.3. Subjekt představující zprostředkovatele obchodu na trhu prostituce

Jak už bylo zmíněno, jedním ze zprostředkovatelů prodeje sexuálních služeb na trhu prostituce je pasák. Většinou je to člověk štítící se práce. Špatně se adaptuje ve společnosti a projevují se u něj majetnické a násilnické sklony. Mezi pasákem a prostitutkou bývá emocionální a citový vztah. Druhým typem tzv. prostředníka na trhu prostituce je majitel / manažer nočního klubu nebo v dnešní době velmi rozšířeného privátu. Tato osoba řídí poskytování sexuálních služeb z podnikatelského hlediska. S prostitutkami udržují většinou poloprofesionální vztah vyznačující se určitým respektem, přátelstvím i schopností pomoci či poradit.²⁰

3.3. Formy poskytování sexuálních služeb na trhu prostituce

Podle místa působení a úrovně poskytovaných služeb můžeme vymezit pět základních skupin, do kterých jsou osoby provozující prostituci rozdělovány. Jednotlivé kategorie mají své kořeny již v antice a formovaly se po celou historii lidstva až do dnes. Je patrné, že luxusní prostituce nadstandardní úrovně je společností do jisté míry tolerována. Na druhé straně se setkáváme s nejproblematičtější a negativně vnímaným způsobem poskytování sexuálních služeb, kterým je prostituce pouliční.²¹

Většina z dále uvedených způsobů provozování komerčního sexu jsou ve velké míře spojeny s inzercí v celostátních médiích. Jen na našem českém trhu s tiskem lze zakoupit 46

²⁰ Gödtel, 1994

²¹ Vaníčková, 2007

periodik s tematikou erotika a sex. I na internetu vzniká řada webových stránek a serverů poskytujících erotické a pornografické materiály. Po zadání hesla nightclub do kteréhokoliv internetového vyhledávače se zobrazí více než 60 odkazů, které slouží také jako jakýsi nabídkový katalog eskontních agentur. Každému se po otevření odkazů zobrazí profily dívek a seznam poskytovaných sexuálních služeb. Na tyto nabídky může reagovat kdokoli. V dnešní době zkrátka není problém koupit si jakýkoliv sex, v jakékoliv kombinaci a v jakémkoliv prostředí.²²

3.3.1. Pouliční a silniční prostituce

Prostituce poskytovaná na ulici je stále ještě velmi rozšířenou a také nebezpečnou formou. Ženy loví zákazníky před různými lokály nebo na frekventovaných silničních tazích. Mezi klientelu pouliční prostituce patří především příslušníci nižších tříd, přistěhovalci nebo řidiči kamionů. Sex je rychlý, anonymní a laciný. Průměrný věk prostituujících žen bývá velmi nízký. Často je pouliční prostituce provozována drogově závislými nebo mentálně zaostalými a nevyspělými osobami s nízkým stupněm vzdělání. Z těchto charakteristik je zřejmé, že jsou snadno manipulovatelné. A právě proto mají většinou silniční prostitutky své pasáky, kteří je chrání, brání jejich rajóny a také z nich vysoce profitují. Výskyt trestné činnosti a riziko pohlavně přenositelných chorob je u této formy poskytování sexuálních služeb nejčastější.²³

3.3.2. Barová a hotelová prostituce

Sociálně různorodá a celkem početná skupina je tvořena prostitutkami v restauracích, barech a hotelech. Ženy nabízející sex za úplatu využívají mobility a nestability návštěvníků. Barové prostitutky mají vyšší společenskou úroveň a seriózní vystupování. Obvykle bývají vysokoškolsky vzdělané a ovládají mnoho cizích jazyků. I na této formě prostituce profituje kromě prostituujících ženy celá řada dalších osob jako např. taxikáři nebo recepční v hotelích. Určitým faktorem, který působí ve prospěch prostitutky, je zde alkohol. Není příliš složité vytipovat si opilého a osamělého muže, kterého známost s takovou dámou může přijít pěkně draho.²⁴

²² Chmelík, 2003; Ministerstvo vnitra : Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení

²³ Malinová, 1982; Chmelík, 2003

²⁴ Malinová, 1982; Chmelík, 2003

3.3.3. Privátní a bytová prostituce

Tento způsob komerčního sexu se rozšířil zejména v posledních letech a stal se zákazníky velmi oblíbeným. Sexuální služby jsou ženami poskytovány ve vlastních či pronajatých bytech. Mezi privátními prostitutkami se často objevují studentky vysokých škol nebo mladé maminky, pro něž je důležitá diskretnost a anonymita. Poskytované sexuální služby jsou různorodé a ceny přijatelné. Mužům je nabízen klasický sex i perverzní praktiky, takže si zde každý přijde na své. Klientela bývá většinou zavedená a stálá. Bohužel není možné získat o bytové prostituci nějaký přehled.²⁵

3.3.4. Klubová prostituce, prostituce v luxusních nightclubech

Klubová prostituce se v dnešní době stala prakticky nejvyhledávanější formou komerčního sexu. Noční kluby jsou zřizovány téměř v každé větší obci, můžeme je nalézt jak v centru tak na okrajových sídlišťích měst a provozní doba bývá zpravidla v nočních hodinách. Tyto erotické podniky se vyznačují exkluzivitou svých dívek a žen, vysokou úrovní a skvěle vybavenými pokoji. Majitelé a manažeři klubů dbají na dobrou pověst a ve svém vlastním zájmu obvykle vyžadují pravidelné zdravotní prohlídky prostitutek. Jedná se o jednu z nejméně rizikových forem komerčního sexu. Klubovou prostitucí si přivydělává vysoké procento studujících dívek nebo žen na mateřské dovolené. Výhodou je práce v nočních hodinách a možnost pracovat jen některé dny v týdnu. Klientela je z velké části tvořena cizinci a movitými muži, pro které není problém zaplatit za jednu příjemnou noc až deset tisíc korun. Ceny za sexuální služby jsou pevně stanovovány majitelem / manažerem podniku a prostitutky získávají mezi 50 – 70% z výnosů. Zbytek si ponechává erotické zařízení. Díky profesionalitě a organizační struktuře nightclubů jsou jejich vlastníci téměř nepostižitelní z trestného činu kuplířství.²⁶

3.3.5. Eskort, call girls

Do vývoje prostituce pozitivně zasáhla i technika a umožnila tak vznik jednomu z nejnovějších způsobů poskytování sexuálních služeb, kterým je právě eskort. Díky internetové či jiné inzerci si může zákazník velmi snadno najít veškeré informace o ženách nabízejících komerční sex včetně jejich fotografií a telefonního čísla. Pak není nic snadnějšího než zavolat a v pohodlí domova, hotelu nebo ubytovny vyčkat na příjezd prostitutky. Negativem eskortních služeb je, že se vše odehrává v cizím prostředí, což může být pro ženy

²⁵ Prostituce – charakteristika, 4.6.2008, www.icm.cz

²⁶ Prostituce – charakteristika, 4.6.2008, www.icm.cz; Chmelík, 2003

nebezpečné. Z této formy prostituce opět profitují taxikáři a recepční v hotelích, kteří v mnoha případech plní funkci zprostředkovatelů.²⁷

4. LEGALIZACE A ZDAŇOVÁNÍ PROSTITUCE

Jednou ze základních potřeb člověka je vyjádření jeho lidské sexuality. Jakmile se začnou objevovat snahy o určitou regulaci sexuálního pudu, dochází k tendencím tyto normy porušovat. Jedinec se dostává do situace, kdy nemůže uspokojovat své sexuální touhy a potřeby společensky uznávaným způsobem. Taková skutečnost může vést k překračování oněch morálních a zákonných norem sexuálního chování, jejichž stanovením je zároveň vymezena i deviace a sexuální odchylky.²⁸

4.1. Legalizace prostituce

V dávné minulosti i v současné době se jednotlivé pohledy na tuto problémovou oblast různí. Legalizace prostituce má své příznivce i své odpůrce. Nelze s určitostí říci, který z názorů je ten správný. Mezi pozitivy legalizace je možné uvést poskytnutí ochrany práv a určité bezpečnosti prostitutkám i prostitutům, alespoň částečné omezení obchodu se ženami nebo dětmi a redukci organizovaného zločinu. Neméně významným kladem je také dohled na zdravotní stav prostituujících osob, čímž lze zamezit dalšímu nekontrolovatelnému šíření pohlavně přenositelných chorob. V neprospěch legalizace komerčního sexu naopak mluví především oficiální morálka. Tato činnost představuje zneužívání osob, pobuřování společnosti a ohrožování mravní výchovy mládeže. Odpůrci svůj postoj k uzákonění prostituce hájí tím, že stát přece nemůže pohlížet na poskytování sexuálních služeb jako na jiné profese.²⁹

Důsledky legalizace závisí na tom, zda je prostituce uzákoněna jako lidská aktivita s určitými právy a povinnostmi nebo je tato činnost kriminalizována. Jakákoliv regulace prostituce spadá pouze do pravomocí jednotlivých států. Zde můžeme vymezit tři základní stanoviska k této problematice, která se formovala v průběhu historie. Jedná se o represivní přístup neboli prohibici, reglementaci a abolicionismus.³⁰

²⁷ Malinová, 1982

²⁸ Malinová, 1982

²⁹ Legalizace prostituce, www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=2&tema=83

³⁰ Legalizace prostituce, www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=2&tema=83

4.1.1. Represivní přístup k legalizaci prostituce

Po celé období středověku a nakonec i novověku stálo poskytování komerčního sexu na okraji společnosti. V mnoha zemích vládly přísné normy sexuálního života, které byly umocněny prohibicí prostituce. Tyto prohibičně represivní systémy se ukázaly být nepříliš úspěšné a to jak v oblasti potírání prostituce tak při potírání jiných společenských zel, jakými byl také alkoholismus nebo narkomanie. Ne nadarmo se říká oblíbené české přísloví „zakázané ovoce chutná nejlíp“. Represivní přístup spočívá v úplném zákazu prostituce. Prostitutky i zákazníci jsou za tuto činnost trestáni. Poskytování komerčního sexu je nelegální v Irsku, Polsku, Švédsku nebo Litvě.³¹

4.1.2. Reglementace

V systému reglementace je prostituce státem trpěna v případě, že je provozována v mezích státem stanovených pravidel. Ženy poskytující komerční sex jsou registrovány u určených administrativních orgánů. Po získání povolení či průkazu se prostitutky stávají tzv. profesionálkami. Prostituce může být provozována pouze v podnicích řízených osobami, které vlastní státem udělenou licenci. Podstatou reglementace je legalizace této činnosti, která je kontrolována státem a zahrnuje zdravotní, sociální i preventivní zabezpečení osob poskytujících sexuální služby. S profesí prostitutka / prostitut se můžeme setkat v Nizozemí, Rakousku, Německu nebo Dánsku.³²

4.1.3. Abolicionismus

Reakcí na skutečnost, že je prostituce oficiálně schvalována státem, se stalo abolicionistické hnutí zaměřené proti organizačním formám provozování komerčního sexu. Zde je důraz kladen na morální vzdělání a mravní výchovu. Abolicionisté vidí prostitutku jako ženu, která trpí za zkaženost současné společnosti. Tento přístup prostituci nezakazuje ani nepovoluje. Postihovány jsou jen negativní jevy provázející tuto činnost - kuplířství nebo obchodování se ženami. Sexuální služby mohou být poskytovány pouze osobami staršími 18 let jedině v místech, která nebudí veřejné pohoršení. Prostitutky / prostitute se nesmí zdržovat na komunikacích či parkovištích a musí pravidelně docházet na lékařskou prohlídku. Tento přístup je typický pro Českou republiku a Estonsko, kde neexistují žádné zákony upravující tuto oblast.³³

³¹ Malinová, 1982

³² Malinová, 1982

³³ Lenderová, 2005

4.2. Zdaňování prostituce

Výběr a platba daní je jeden ze základních přínosů, který se od regulace prostituce očekává. Výnos by mohl být použit na financování vzdělávacích programů sociálních pracovníků nebo na pravidelné zdravotní prohlídky prostitutek. Problémem je, že ať už v oblasti poskytování sexuálních služeb obíhá jakékoliv množství peněz, konečný finanční obnos, jež zůstane prostituujícím osobám, je daleko menší. Jak velká by pak byla částka, kterou by byli poskytovatelé komerčního sexu ochotni přiznat ke zdanění? S jistotou můžeme říct, že ochota prostitutek platit daně nebude vysoká. Navíc výpočet daní v tomto sektoru je velmi složitý. Výdělek sexuálních pracovníků závisí na jejich úspěšnosti na sexuálním trhu a na kvalitě i ceně nabízených služeb. Některé prostitutky pracují párkrát v měsíci, jiné se nabízejí každý den a během své směny zvládnou až deset klientů.³⁴

Podle bývalého hejtmána Ústeckého kraje Jiřího Šulce je potřeba, aby byla prostituce regulována. Součástí regulace má být registrace prostitutek, povinné pravidelné lékařské prohlídky a samozřejmě také určitý příspěvek od prostituujících osob do společného měšce na zdravotní a sociální pojištění. Mnohá děvčata jsou totiž do dnes stále vedená v evidenci úřadu práce. Přestože jejich výnosy z prostituce sahají až do desetitisícových částek, pobírají dávky v nezaměstnanosti i dávky státní sociální podpory.³⁵

Každá země i široká veřejnost se k problému zdaňování prostituce staví jinak. Pravdou je, že kromě regulace bychom jen stěží našli jiný rozumný způsob, jak úplně vymítit nebo alespoň snížit rizika spojená s provozováním této činnosti. Na straně druhé je kritizována skutečnost, že by stát mohl být považován za tzv. největšího pasáka v zemi. Představa prostitutky zrovnoprávněné na trhu práce je přinejmenším zajímavá. Byla by potom samostatně výdělečnou osobou podnikající např. podle živnostenského zákona, která je povinna vést si své vlastní účetnictví, platit daně i sociální a zdravotní pojištění. Stejně jako ostatní podnikatelé a živnostníci by si prostitutky stěžovaly na neschopné finanční úřady a složitá daňová přiznání. Samozřejmě i erotické podniky a noční kluby by měly povinnost platit za svůj provoz poplatky ve formě místních daní. Zkrátka by poskytování sexuálních služeb fungovalo jako jakákoliv jiná legální služba, za jejíž využití zákazník nakonec dostane i doklad o zaplacení.³⁶

³⁴ Malinová, 2008; Matoušek a kol., 2005

³⁵ Ozvěny dne, 17.5.2004, www.zpravy.ods.cz

³⁶ Prčíková, 2002

5. PROSTITUCE V ČESKÉ REPUBLICE

Jedny z prvních zmínek o komerčním sexu v České republice sahají až do 14. století, do dob vlády Karla IV. Už tehdy nabízela císařská Praha své prostitutky v Krakovské ulici nebo na Koňském trhu, jenž se nacházel na území dnešního Václavského náměstí. Nyní se už píše 21. století a stále se tímto řemeslem živí mnoho žen i mužů. Setkáváme se všemi existujícími formami poskytování sexuálních služeb za úplatu. Statistiky ukazují, že prostituce u nás neklesá – ba naopak, roste. Přestože v některých oblastech státu nabyla během posledních let ostudných rozměrů, stále není tato problematika definována zákonem ani komplexně řešena právním řádem.³⁷

5.1. Skutkový stav prostituce v ČR

Nejpostiženějšími regiony nijak neregulovanou prostitucí jsou příhraniční oblasti s Německem a Rakouskem a samozřejmě velká města s rozšířeným turistickým ruchem, mezi něž patří Praha, Brno, Ostrava a Plzeň. Bohužel přesné statistiky o počtu prostituujících osob a nevěstinců v České republice zatím chybí, ale oficiální odhady Ministerstva vnitra uvádí zarážející čísla : 15 až 25 tisíc prostitutek, z toho 5 tisíc na ulici, 850 nevěstinců (erotické podniky, noční kluby, priváty).³⁸

Občanské sdružení Rozkoš bez rizika informuje o trochu jiných číslech. V Česku se na základě jejich zdrojů nachází zhruba 10 - 12 tisíc prostitutek a prostitutů. Jen v našem hlavním městě existuje asi padesát erotických podniků, z nichž některé jsou schopné zaměstnat více než sto žen poskytujících sexuální služby. Proto Praha patří k nejvyhledávanějším a nejnavštěvovanějším městům z hlediska tzv. sexuální turistiky. Klientela pražských nightclubů je tvořena z šedesáti procent cizinci. Zbylých čtyřicet procent představují Češi. Mezi poskytovatelkami komerčního sexu najdeme ženy českého původu i cizinky, z nichž nejpočetnější skupinou jsou Slovenky, Ukrajinky a Rusky. Své služby nabízejí na ulici, v privátech nebo právě v nočních podnicích. Silničními prostitutkami bývají obecně řečeno ošklivé či staré ženy, Romky nebo feťáčky a své sexuální služby poskytují téměř kdekoli a komukoli. Bytovou či klubovou prostitucí, které jsou u nás nejvíce

³⁷ Lenderová, 2005

³⁸ Ministerstvo vnitra : Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení

rozšířenými formami, si vydělávají nejčastěji středoškolsky vzdělané ženy. Početnou skupinu tvoří i mladé svobodné matky v roli samoživitelky a také studentky vysokých škol.³⁹

Graf č. 1 : Rozmístění erotických podniků v okresech ČR

Zdroj : http://web.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce/mapa_2.html

Neméně významným zhodnocením prostituční scény v České republice je její posouzení z hlediska nelegální ekonomiky. V roce 2003 se podle odhadů Českého statistického úřadu podílelo poskytování sexuálních služeb na hrubém domácím produktu půl procentem. V rámci protizákonné ekonomiky patří příjmy z prostituce k nejvyšším a představují 0,2% HDP. Zdrojem dat pro tyto odhady bylo opět ministerstvo vnitra a nezisková organizace Rozkoš bez rizika. Tržby za komerčně poskytovaný sex dosahovaly v roce 2003 přes 8,7 miliard korun. Toto číslo úzce souvisí s počtem prostituujících osob a s cenami za jejich sexuální služby. Luxusní erotické podniky si od zákazníka za jednu hodinu strávenou na pokoji s prostituující dívkou účtují mezi dvěma až třemi tisíci korun. Na privátech se hodinová sazba pohybuje okolo patnácti set a prostitutka stojící podél silnice si za sex od muže žádá zhruba pět set až jeden tisíc korun. Ceny samozřejmě závisí na druhu poskytovaných služeb a stoupají v případě zájmu o perverzní praktiky, těhotné či mladistvé ženy nebo dokonce děti. Průměrný příjem klubových prostitutek se pohybuje mezi 30 a 50

³⁹ Sexuální hrátky dnes a sto let zpátky, duben 2007, www.rozkosbezrizika.cz

tisíci korun měsíčně. Tato částka samozřejmě není zdaněna a navíc představuje jenom 40 – 60% skutečných výnosů., jelikož bývající část získává erotické zařízení.⁴⁰

5.2. Právní stav prostituce v ČR

Podle Listiny základních práv a svobod přísluší každé osobě možnost činit vše, co není zákonem zakázáno. To také deklaruje, že se může každý svobodně rozhodovat i o svém sexuálním životě. Charta sexuálních práv přijatá v roce 1997 garantuje v oblasti sexu právo na sexuální rovnost respektující svobodnou volbu pohlaví, právo na sexuální zdraví respektující právo na bezpečný sex, právo na dostatečnou sexuální výchovu zaměřující se mimo jiné na prevenci před komerčním sexuálním zneužíváním, právo svobodné a odpovědné volby v oblasti reprodukce, právo na soukromí respektující svobodné rozhodování o naplnění sexuálního života každého z nás atd.⁴¹

Český zákon pojem prostituce nezná. Tato činnost není v České republice výslovně povolena, ale nepatří ani mezi trestné činy. Takový stav je širokou veřejností považován za kritický a stále častěji se z řad mnoha lidí ozývají požadavky po stanovení zákonných pravidel provozování této činnosti. Do jisté míry je ale prostituce regulovaná a to v několika rovinách. V rovině trestně – právní jsou usměrňovány jevy kriminálního charakteru, které poskytování sexuálních služeb za úplatu doprovází. Na základě platné právní úpravy v rovině regulativní je potom potřeba rozlišovat mezi veřejným nabízením sexuálních služeb a provozováním erotických zařízení. Zločinnost mezinárodního významu je postihována úmluvami mezi státy v rovině závazkové.⁴²

5.2.1. Rovina trestně - právní

V případě těchto trestných činů je zasahováno do osobní svobody člověka - zejména do oblasti rozhodování o sexuálních vztazích. Ve společnosti představují tyto činy vysoce nebezpečné jednání. Konkrétní stupeň nebezpečnosti je pak určován okolnostmi, za kterých byl čin spáchán, mírou zavinění a jeho pohnutkou, přičemž žádné z hledisek není nadřazeno nad druhé. Mravnostních trestných činů přímo souvisejících s prostitucí je mnoho a za zmínku určitě stojí ty společností nejcitlivěji vnímané, mezi které patří kuplířství - §204 trestního zákona, ohrožování mravnosti - §205 tr. z., ohrožování mravní výchovy mládeže - §217 tr.z.,

⁴⁰ Tisková zpráva, Český statistický úřad : Nelegální ekonomika v ČR (09.06.2005) ; Ministerstvo vnitra : Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení

⁴¹ Chmelík, 2003; Vaníčková, 2007

⁴² Ják v regulaci prostituce v ČR, 27.1.2005, www.skalous.net; Ministerstvo vnitra : Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení

omezování či zbavení osobní svobody - §231 a §232 tr.z. a obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku - §246 trestního zákona.⁴³

Přestože lze předpokládat, že s ohledem na rozsah prostituce je také spácháno mnoho trestných činů s ní spojených, počet objasněných případů je bolestivě nízký. Problémové je i rozkrývání mravnostní trestné činnosti páchané na mladistvých ve věku 15 až 18 let. S oslavou patnáctých narozenin získává dítě možnost svobodně se rozhodovat o svém sexuálním životě. Rozlišit, zda v této oblasti jedná z vlastní vůle nebo z vůle osoby jiné, je velmi obtížné. Konzument komerčního sexu s mladistvým v tomto věku je tedy téměř nepostižitelný.⁴⁴

5.2.2. Rovina regulativní

V roce 1922 byl přijat první aboliční zákon ve střední Evropě. Zákon č. 241/1922 Sb. o potírání pohlavních nemocí zrušil reglementaci a zakázal zřizování a udržování nevěstinců. Dále je v případě potřeby státní správa zavázána zřídit ústavy, v nichž mají prostitutky příležitost k nápravě. Povinností orgánů veřejné správy je věnovat svou péči osobám obou pohlaví mladších 18 let, kteří vedou pohlavně nemravný život. Bohužel se hned po vstupu zákona v platnost projevily jeho nedostatky. Přestože noční kluby veřejně inzerují nabídku sexuálních služeb, majitelé vedou své podniky jen jako penziony nebo hodinové hotely, kde si každý může pronajmout pokoj.⁴⁵

Další způsob regulace prostituce můžeme nalézt také v nedávno přijatém zákonu č. 128/2000 Sb. o obcích, jenž na základě § 10 písm. a) umožňuje obcím stanovit obecně závaznou vyhlášku za účelem zabezpečení a ochrany veřejného pořádku. Tyto vyhlášky tedy mohou usměrňovat poskytování sexuálních služeb za úplatu nařízením, že na určitých veřejně přístupných místech jsou takovéto aktivity zakázané a lze je vykonávat pouze na území a v čase vyhláškou určených. Prostituce je navíc takovou činností, která představuje morální hrozbu pro děti, mládež i celou společnost, ať je provozovaná kdekoliv a kdykoliv. Obec ji může zakázat provozovat na všech veřejných prostranstvích. V případě nedodržení obecně závazné vyhlášky může obec udělit pokutu až 30 000 korun. Prokázání přestupku je ovšem velmi obtížné. Problémem se stává i vymáhání sankcí za přestupky související s prostitucí. Např. ve městě Dubí činí dluh za nevyplacené pokuty přes dva miliony korun. Uplatňování

⁴³ Chmelík, 2003

⁴⁴ Ministerstvo vnitra : Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí

⁴⁵ Lenderová, 2005

obecně závazných vyhlášek se už ale nevztahuje na regulaci komerčně nabízeného sexu na silnicích, parkovištích a podobných veřejných místech mimo obec. Zásadním přínosem pro obec je neexistence či omezení pouliční prostituce. Nikdo ovšem nemůže čekat, že tak dojde k odchodu silničních prostitutek z trhu prodejného sexu. Následně dochází k rozšíření privátního a klubového sex byznysu, přičemž jsou tyto formy poskytování sexuálních služeb hodnoceny jako méně problémové až bezproblémové.⁴⁶

Odbor bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra doporučuje, aby se vyhláška vztahovala i na zprostředkovatele prostituce a nejen na osoby poskytující sexuální služby. I zde je ovšem často naráženo na neřešitelnou situaci. Provozovatelé erotických podniků zkrátka moc dobře ví, jak zákony a vyhlášky obejít. Stačí mít sídlo své podnikatelské činnosti mimo obec, v níž je nightclub provozován, a daně z podnikatelské činnosti jsou pak příjmem jiné obce. Jak už bylo zmíněno, majitelé erotických zařízení navíc přiznávají jen chod pohostinství či ubytování, tudíž získávají pouze „legální“ peníze z pronájmu.⁴⁷

5.2.3. Rovina závazková

Tato oblast se týká regulace komerčně poskytovaného sexu z hlediska mezinárodně – právních závazků státu, které s danou problematikou bezprostředně souvisí. Do této roviny patří Úmluva o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých, Úmluva o právech dítěte, Úmluva o potlačení obchodu s děvčaty, Mezinárodní úmluva o potírání obchodu s ženami a dětmi a Mezinárodní úmluva o potlačování obchodu s necudnými publikacemi a jejich rozšiřování.⁴⁸

V roce 1951 vstoupila v platnost Úmluva o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých, k níž roku 1958 přistoupila i tehdejší Československá republika. Jejím předmětem je závazek státu trestat protiprávní jednání mezinárodního zločineckého charakteru, které Úmluva zakazuje. A to i přesto, že není pro Českou republiku bezprostředně právně závaznou, není podle naší Ústavy smlouvou o lidských právech. Prostituce je zde definována jako jev neslučitelný s lidskou důstojností. Její obstarávání či využívání jinou osobou je prohlášeno za trestné. Dále je zde zakázáno provozování či financování nevěstinců a pronajímání prostorů za účelem prostituce jiných osob. Je třeba

⁴⁶ Prostituce a obecně závazné vyhlášky, 24.6.2008, www.mvcr.cz; Odbor bezpečnostní politiky MV : Možný postup obcí v oblasti regulace prostituce

⁴⁷ Odbor bezpečnostní politiky MV : Možný postup obcí v oblasti regulace prostituce

⁴⁸ Jak v regulaci prostituce v ČR, 27.5.2005, www.skalous.net

uvést, že většina evropských demokratických států a světových velmocí k Úmluvě vůbec nepřistoupila a to z jednoho prostého důvodu. Smluvní státy jsou totiž nuceny zaujmout určitý represivní postoj, jehož důsledkem je zatlačení prostituce do ilegality až na okraj společnosti. Takové jednání se v posledních letech ukazuje za nepříliš správnou cestu ke kontrole komerčního sexu či potlačení kriminality s ním spojené.⁴⁹

5.3. Zhodnocení stavu prostituce v ČR

Přijetí Zákona č. 128/2000 umožnilo obcím prostřednictvím obecně závazných vyhlášek regulovat pouliční prostituci. I v souvislosti s tímto omezením poskytování prodejného sexu na veřejných prostranstvích došlo během posledních let k enormnímu rozšíření klubové a privátní prostituce. Vzniklo několik set erotických podniků. O bytové prostituci a provozování tzv. privátů neexistuje žádný přehled. Přestože jsou tyto formy komerčně nabízeného sexu méně problémové, nemůžeme i nadále přehlížet nepříznivý vliv této aktivity na výchovu dětí a mládeže. Mezi prostituujícími se vyskytuje nákaza pohlavně přenositelnými chorobami mnohem častěji než u zbylé populace. Na tuto aktivitu jsou úzce vázány všechny formy trestné činnosti, drogová kriminalita i organizovaný zločin. V této části šedé ekonomiky se kumulují obrovské částky nezdaněných peněz. Stávající legislativa aplikuje na problematiku tzv. prodejné lásky aboliční přístup a zatím největší úsilí při sociální pomoci a prevenci v oblasti komerčně poskytovaného sexu vyvíjí nevládní organizace. Téměř ve všech směrech kritický stav prostituce alarmuje nutnost dalšího efektivního systémového řešení vytvořením a přijetím samostatného zákona o prostituci.⁵⁰

5.4. Návrhy zákonů o regulaci prostituce

Návrhy zákonů vychází z přístupu, jenž prostituci vymezuje určitý rámec, ve kterém je povolena. Současně postihuje jakékoliv vybočení z tohoto rámce. Takový přístup k problematice provozování komerčního sexu je nazýván reglementace. Jak dokládají zkušenosti ze zahraničí (Rakousko, Nizozemí, Maďarsko), zákaz této činnosti není řešením a jako nejefektivnější se ukázala být právě regulace.⁵¹

⁴⁹ Ministerstvo vnitra : Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí

⁵⁰ Ministerstvo vnitra : Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení

⁵¹ Vládní návrh : Zákon o regulaci prostituce

5.4.1. Vládní návrh zákona o regulaci prostituce z roku 2005⁵²

Základem pro zpracování věcného záměru zákona o regulaci prostituce se staly dva dokumenty : Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení, Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí. Z těchto materiálů vycházeli i jednotlivé cíle, kterých bylo v úmyslu novou právní úpravou dosáhnout. Mezi nejpodstatnější patří eliminace násilné nucené prostituce, ochrana prostitutek / prostitutů před zneužíváním či sexuálním vykořisťováním a omezení dalšího šíření pohlavně přenositelných nemocí na minimum.

Navrhovaný zákon byl v souladu s ústavním pořádkem, s právem ES/EU i s mezinárodními smlouvami – až na jednu. Česká republika je vázána také Úmluvou o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob z roku 1951, s níž byl věcný záměr v rozporu. Ministru vnitra bylo uloženo zpracovat nejen Zákon o regulaci prostituce, ale i výpověď této Úmluvy.

Zákonem byla stanovena pravidla pro vykonávání prostituce a pro provozování zařízení k této činnosti určených. Na prostituci není pohlíženo jako na živnost. Poskytování komerčního sexu je podnikáním na základě jiného než živnostenského oprávnění, jehož doba platnosti je stanovena právě na jeden rok.. Prostituce může být vykonávána na pouze osobou starší 18 let, která je zdravotně způsobilá a trestně zachovalá. Povinností držitele oprávnění je vést účetnictví své činnosti a platit daň z příjmu fyzických osob, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Zákon dále zakazuje nabízení sexuálních služeb na veřejném prostranství, v blízkosti školy, dětského hřiště nebo církevní budovy. Zařízení umožňující prodej komerčního sexu může být provozováno právnickou i fyzickou osobou pouze na základě obcí vydaného povolení, jehož doba platnosti je stanovena na 10 let. Obecní úřad vede evidenci všech průkazů (oprávnění) obsahujících mimo jiné i celé jméno, adresu a fotografii prostituující osoby. Je povinen informovat o udělení, prodloužení i skončení onoho oprávnění finanční úřad a správu sociálního zabezpečení. V případě, že se držitel oprávnění, zdravotnické středisko nebo provozovatel zařízení dopustí zákonem jmenovaných správních deliktů, může jim být vyměřena pokuta ve výši 5 tisíc až 2 miliony korun. Příslušníci policie České republiky představují kontrolní mechanismus a jsou oprávněni vstupovat do všech prostor zařízení či vyžadovat předložení průkazu. Jejich povinností je dohlížet na dodržování pravidel stanovených tímto zákonem.

⁵² Vládní návrh : Zákon o regulaci prostituce; Prostituce – legislativa, 22.2.2007, www.icm.cz

Zákon o regulaci prostituce z roku 2005 měl nabýt účinnosti dnem, kdy nabude účinnosti výpověď Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob. V platnost ovšem nikdy nevešel. Přestože byly poslanecké sněmovně Parlamentu ČR počátkem roku 2005 předloženy oba návrhy, vypovězení zmíněné Úmluvy Poslanecká sněmovna zamítla již v 1.čtení. Rozdílné názory na záměr regulovat prostituci vedly k tomu, že se sněmovna samotným návrhem zákona ani nezabývala. Problematika komerčně nabízeného sexu zůstala neřešená.

5.4.2. Návrh zákona o regulace prostituce z roku 2008⁵³

Stav prostituce v Praze patří k nejkritičtějším v České republice. To se stalo podnětem pro jeden ze závazků volebního programu Rady hlavního města Praha pro období 2006 – 2010, kterým bylo předložit návrh zákona o regulaci prostituce. Zastupitelstvo našeho hlavního města slib splnilo a zpracovalo jej na základě původního vládního návrhu zákona o regulaci prostituce z roku 2005.

Nový návrh zákona má v téměř stejné znění jako ten předchozí. Bylo provedeno zhruba 28 změn, z nichž některé jsou zásadního charakteru. Zde bych mohla uvést, že na rozdíl od návrhu zákona z roku 2005 může být provozovatelem zařízení pouze právnická osoba. Doba platnosti povolení k provozování erotického zařízení, jenž je vydáváno obecním úřadem, se snížila z 10 let na 5 let. Dalším příkladem změny je rozšíření působnosti Policie České republiky. Ta má pravomoc nahlížet do evidence vedené provozovatelem zařízení i do evidence povolení k provozování zařízení vedené obcí. Přístup k těmto informacím má být policii umožněn dálkově a nepřetržitě.

I tento navrhovaný zákon o regulaci prostituce je plně v souladu s ústavním pořádkem a je slučitelný s právem ES/EU. Ke kolizi dochází pouze s jednou z mezinárodních smluv, tedy s Úmluvou ze dne 21.března 1950. Proto Zákon o regulaci prostituce z roku 2008 nabývá účinnosti výpovědí Úmluvy o potlačení a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob.

Dne 26.8.2008 vydala Rada hlavního města Prahy usnesení, že bere na vědomí návrh zákona o regulaci prostituce. Zároveň je náměstkovi primátora uloženo připravit workshop k dané problematice a předložit Radě HMP dopracovaný návrh zákona.

⁵³ Návrh Zastupitelstva hlavního města Prahy : Zákon o regulaci prostituce; Usnesení Rady hl. m. Prahy, 26.8.2008, www.magistrat.praha.eu/zdroj

5.4.3. Nedostatky navrhovaných zákonů o regulaci prostituce⁵⁴

Přestože jsou navrhované zákony považované za značný pokrok v řešení kritického stavu prostituce v České republice, najdeme v návrzích řadu nedostatků. Ty by neměly být podle slov výkonné ředitelky neziskové organizace Rozkoš bez rizika Hany Malinové přehlíženy.

Za první nedokonalost je považováno opomenutí zákazníků, kteří na trhu prostituce představují poptávku po komerčním sexu. Klientela sexuálních pracovníků je tvořena z převážně mužskou částí lidské populace, jenž se s odpovědností v oblasti morálního svědomí vyrovná bez větších problémů. Určitý finanční postih by s velkou pravděpodobností zájemce o nelegální sexuální služby odradil. Na druhou stranu tento systém pokutování představuje obrovský prostor pro korupci.

Otázka týkající se zdravotní způsobilosti děsí nejen všechny prostituující se osoby. I zdravotnická zařízení budou těmito zbytečně častými kontrolami přetěžována. Vzhledem k relativně dlouhé inkubační době některých pohlavně přenositelných chorob je doporučováno vyšetřování této rizikové skupiny v časovém intervalu tří měsíců.

V neposlední řadě je třeba zmínit kritizovanou neúčast Ministerstva financí na formulování těchto návrhů zákonů. Prostitutky / prostitutky by rozhodně uvítali značné zjednodušení v oblasti vedení účetnictví nebo zavedení tzv. paušálních daní.

⁵⁴ Připomínky k Návrhu zastupitelstva hlavního města Prahy Zákon o regulaci prostituce, 6.2.2008, www.rozkosbezrizika.cz

6. METODOLOGIE

Ve své praktické části jsem se zaměřila na analýzu trhu prostituce z hlediska nabídky sexuálních služeb. Nejprve je nutné zvolit a popsat nejvhodnější metodu práce a možnosti získávání potřebných informací. Definovat a co nejlépe charakterizovat cílovou skupinu, které se následující průzkum týká, se stává předmětem další části této kapitoly. Na závěr jsou interpretovány jednotlivé cíle výzkumu a předpokládaný význam studie.

6.1. Metody výzkumu⁵⁵

Subjekty nabízející na trhu prostituce komerční sex za úplatu představují specifickou skupinu a komunikace s nimi může být často velmi obtížná. Pro svou práci jsem jako zdroj získávání informací zvolila metodu přímých rozhovorů s prostituujícími osobami. Jedná se o tzv. terénní výzkum, který je prováděn v místě provozování prostituce a v době, kdy se na těchto místech ženy poskytující sexuální služby vyskytují. Tato forma monitoringu je často nazývána také anglickým výrazem streetwork, jehož výhodou je možnost navázání blízkého osobního kontaktu. Při tomto způsobu sběru potřebných materiálů je důležité chovat se neutrálně a jednat se subjekty jako se sobě rovnými, jelikož nesnesou jakékoliv moralizování a rozpoznají i sebemenší náznak pohrdání či nadřazenosti.

Ve své praktické části se tedy zaměřuji na dvě skupiny osob - ženy poskytující své sexuální služby za úplatu a majitele / manažery erotických podniků. Prostitutky tvoří nabídku tzv. prodejné lásky. Provozovatelé erotických zařízení představují tzv. prostředníky nebo také zprostředkovatele komerčního sexu na trhu prostituce. U každé skupiny byla použita jiná struktura i obsah otázek. Aby bylo respektováno slíbené soukromí a anonymita dotazovaných subjektů, nejsou v analýze uváděna jména, názvy ani místa.

6.2. Charakteristika souboru

Dostat se do prostředí, v němž je poskytován komerční sex za úplatu, není příliš snadné. Na doporučení sociálních pracovníků organizace Rozkoš bez rizika se mou zkoumanou cílovou skupinou staly prostitutky a majitel / manažer nočního klubu v Praze. Výběr z velkého množství erotických podniků na území našeho hlavního města nebyl náhodný.

⁵⁵ Matoušek a kol., 2005

Zvolené erotické zařízení se nachází téměř v centru města. Nepatří sice k těm největším, ale je známý svou kvalitou a právem se zařadil mezi nejoblíbenější a nejuznávanější privátní kluby u nás. Jako většina takových podniků je i tento provozován každý den v nočních hodinách. Mezi nabízenými službami také najdete eskort servis a ani cenově se nijak zvlášť neliší od ostatních pražských nightclubů. Jen pro představu uvádím, že hodina strávená na pokoji ve společnosti jedné z dívek přijde zákazníka na dva a půl tisíce korun. Za 6 hodin, což je považováno za celou noc, klient zaplatí předem deset tisíc korun. Nejdůležitější informace o podniku jsou dostupné na webových stránkách, jejichž součástí jsou i fotogalerie a prezentace dívek obsahující pár profesionálních fotografií, jméno, míry, popřípadě extra nabízené služby.

Hned po vstupu do erotického zařízení jsem byla provedena celým podnikem. Vnitřní interiér byl tvořen barem, pohodlnými sedačkami a malým podiem s tyčí. Součástí každého pokoje pak byla plně vybavená a čistá koupelna, postel a noční stolek. Náročnější klienti mohli využít také filtrovaný a vyhřívaný bazén. Denně v klubu pracuje zhruba osm až patnáct prostituujících dívek, z nichž minimálně tři tančí topless. Nightclub je vlastněn a také veden sympatickým manželským párem, jejichž jednání k mé osobě bylo vstřícné a přátelské.

6.3. Předpokládaný význam studie

Studie je založená nejen na mých vlastních znalostech, které jsem vyčetla a nastudovala ze všech dostupných materiálů, ale především na osobních rozhovorech s majiteli / manažery erotického zařízení a dívkami, které se sex byznysem ve zmíněném podniku živí. Do jisté míry jsem se nechala inspirovat studií s názvem Z LÁSKY NEBO ZA PENÍZE : KUPLÍŘI A PROVOZOVÁNÍ PROSTITUCE, jejíž autorem je Tiggey May. Jelikož jsem navštívila pouze jeden noční klub a počet dotazovaných respondentů není velký, nelze tvrdit, že tato analýza předkládá vyčerpávající popis klubové prostituce v Praze nebo v České republice. I přesto jsem se s tímto malým výzkumným souborem pokusila dobrat určitých zjištění a vyvodit obecné závěry.

Nabízí se množství pohledů, ze kterých lze tento patologický jev vnímat a posuzovat. Tou v současné době nejvíce diskutovanou možností je zkoumání komerčně prodáváného sexu jako podstatnou a nedílnou součást šedé ekonomiky téměř každého státu. Je zřejmé, že existuje trh prostituce a i zde se uplatňují zákonitosti nabídky a poptávky. Stejně tak není pochyb o tom, že dokud existuje poptávka po sexuálních službách, bude existovat i nabídka

sexuálních služeb. Muži se nijak netají svým konzumním postojem k lidské sexualitě a neosobní sexuální styk tohoto druhu vyhledávají od nepaměti. Je to ale jediný podnět, který majitele / manažery erotických podniků a prostituující ženy k této činnosti vede? Odpověď je prostá - ne. Nemusím být znalcem ekonomie na to, abych věděla, že za každým lidským jednáním stojí motivace s neuvěřitelnou mocí dosáhnout čehokoliv. Každý subjekt na trhu je považován za racionálně uvažujícího tvora, jenž sleduje své osobní preference a jehož cílem se stává uspokojování vlastních potřeb. Proto ke svobodné směně dochází teprve tehdy, pokud z ní profitují obě strany – poptávající i nabízející.

Snahou bylo vysvětlit, že se vedení nightclubu i prostitutky chovají ekonomicky. Přemýšlí, jak dosáhnout co největšího užitku s co nejmenší ztrátou času a energie. Snaží se, aby jejich výnosy byly co možná nejvyšší a náklady naopak co nejnižší. Zvažují obětovaný užitek nebo obětovaný výnos, jenž by mohli získat v druhé nejlepší příležitosti, kterou představuje jiná činnost či jiné zaměstnání. A jakmile zjistí, že na poskytování komerčního sexu za úplatu trátí, odchází z trhu.

Praktická část Bakalářské práce si klade za cíl analyzovat faktory, které vedou k nabídce sexuálních služeb, a odkrýt jednotlivé podněty ovlivňující chování klubových prostitutek a majitele / manažera erotického zařízení v sex byznyse. Co a do jaké míry může být impulsem pro změnu nabízeného množství na trhu prostituce? Na základě čeho by se subjekty představující nabídku tzv. prodejné lásky rozhodly tuto činnost ukončit? Dopátrat se odpovědí na tyto otázky se stalo smyslem mého terénního výzkumu.

7. STUDIE ZAMĚŘENÁ NA KLUBOVÉ PROSTITUTKY

Obsahem studie jsou výpovědi subjektů představujících na trhu prostituce nabídku sexuálních služeb. Prostitutky pražského nightclubu mi poskytli informace o jejich současné finanční situaci, o postoji k negativním jevům souvisejících s poskytováním komerčního sexu, o jejich plánech do budoucna a o názorech na regulaci prostituce prostřednictvím navrhovaných zákonů. Zkoumána je motivace k poskytování sexuálních služeb i k ukončení této činnosti.

Ačkoliv jsem měla možnost získat údaje potřebné k dalšímu zpracování od 13 respondentek, téměř třetina z nich se mnou odmítla na taková témata komunikovat. Celkem bylo tedy uskutečněno pouhých devět rozhovorů.

7.1. Osobní údaje prostitutek

Dvě dívky byly v době rozhovoru mladší 20ti let a starší generace nad 30 let byla zastoupena pouze jednou ženou ve věku 36 let. Stáří zbylých šesti respondentek se pohybovalo v rozmezí 22 až 26 let. Průměrný věk zkoumaných prostitutek je tedy 24let. Tato skutečnost dokazuje, že nabídka na trhu prostituce je do značné míry ovlivněna poptávkou po sexuálních službách. Muži touží po sexu především s mladými dívkami. Jakmile prostitutka dosáhne určitého věku, je nucena z trhu prostituce odejít, jelikož její služby už nikdo nepoptává.

Všeobecně je známo, že si ženy poskytující komerční sex jen těžko hledají životního partnera. Přestože jsou čtyři z devíti dotazovaných prostitutek matkami, šťastně vdaná je pouze jedna z nich. Mezi matky – samoživitelky tedy patří zbylé tři respondentky, z nichž dvě pobírají dávky na mateřské dovolené. Byla jsem názoru, že zvyšující se nezaměstnanost, jenž je spojována i se současnou finanční krizí, bude právě pro matky podnětem k tomu, aby se svými dětmi zůstaly doma co nejdéle. Můj předpoklad se ukázal být chybný. Naopak tyto ženy potřebují začít pracovat a vydělávat peníze co nejdříve. Nabídek zaměstnání je ovšem na trhu práce málo.

Jedna dotazovaná žena má ukončené pouze základní vzdělání. V současné době ale navštěvuje za účelem dálkového studia některou ze středních škol našeho hlavního města. Dostudované odborné učiliště nebo střední školu s maturitou mají čtyři prostitutky. Skupina studentek je zastoupena třemi dívkami, z nichž jednu letos čeká maturita a dvě studují Vysokou školu ekonomickou v Praze. Zbývající respondentka dosáhla dokonce vysokoškolského vzdělání. Komerčním sexem se tedy neživí výhradně osoby, které si nejsou schopné kvůli nedostatečnému vzdělání najít normální povolání. Nabídka na trhu klubové prostituce je dnes z velké části tvořena i inteligentními ženami, pro něž příjmy z poskytování sexuálních služeb představují větší jistoty než mzda v jiném zaměstnání. Pravdou stále zůstává, že toto nejstarší řemeslo lidské společnosti je jedno z nejodolnějších proti všem recesím a krizím ekonomické aktivity.

7.2. Délka provozování prostituce, počáteční motivace prostitutek k této činnosti

Tři respondentky poskytují své sexuální služby za úplatu zhruba dva roky až pět let. Nejstarší stálice se na trhu prostituce nabízí dokonce 12let. Zarážející pro mě byl fakt, že více

jak polovina dotazovaných prostitutek se touto činností živí méně než jeden rok. Toto seskupení tzv. nováčků v profesi je tvořeno studentkami a dvěma svobodnými matkami. Takové zjištění mě následně vedlo ke snaze dopátrat se, co se v poslední době mohlo stát impulsem pro jejich vstup na trh komerčního sexu.

Uváděné příčiny počátku poskytování sexuálních služeb se různí. Obecně ale mohou existovat tři druhy motivace k této činnosti. Prostitutka může být nucena druhou osobou. V takovém případě jde o nátlak a do této skupiny naštěstí nepatřila ani jedna ze zkoumaných žen. Nejčastěji je osoba do prostituce vtažena neblahými finančními okolnostmi. Tato kategorie byla zastoupena čtyřmi respondentkami. Tři z nich jsou samoživitelkami malých dětí a dávky v mateřské dovolené jsou tak nízké, že nestačí ani na základní životní standart. Najít si dnes práci na částečný úvazek je téměř nemožné. Zaměstnání se samoživitelkám navíc vyplatí pouze tehdy, když bude jejich mzda dosahovat takové výše, aby pokryla i náklady na hlídání. Čtvrtá dotazovaná slečna okomentovala svůj start s prostitucí slovy : „Byla jsem mladá a hloupá!“. V drogové závislosti se zadlužila u několika bank a jinou činností by si na vysoké splátky jen těžko vydělala. Poslední možností je vstup do světa prodeje lásky s konkrétními hmotnými či ziskovými plány. Zbýlých pět žen tedy vnímá prostituci jen jako prostředek k dosažení svých budoucích cílů. Některé touží po vlastním bytě, jiné chtějí tzv. luxusní život na vysoké noze. Nejmladší studentka dokonce uvedla, že „to“ chtěla jen vyzkoušet. Bohužel jí tak lehce získané peníze prozatím nedovolily v sex byznysu skončit.

V obou případech se hlavní motivací k poskytování sexuálních služeb stávají peníze. Finanční krize s sebou přinesla jen samé nejistoty : firmy pokračují v propouštění zaměstnanců, lidí bez práce přibývá a růst průměrné mzdy je rekordně nízký. Přestože se ekonomická recese do jisté míry projevila i na trhu prostituce, komerční sex představuje pro řadu mladých žen jeden z nejstabilnějších způsobů obživy.

7.3. Současná finanční situace prostitutek na trhu prostituce

Podle Českého statistického úřadu Češi utratí za prostituci zhruba 8,7 miliardy korun ročně. To není málo. Také proto ve mně převládala představa o ohromném bohatství mladých dívek a žen, které si komerčním sexem vydělávají na auta, byty, dovolené. Díky mému výzkumu jsem se ovšem dozvěděla, že dnes si prostitutka v erotickém podniku ani zdaleka nevydělává tolik, co před pěti či dokonce deseti lety. Z velké části za to prý může neustálý příliv

nových prostitutek ze zemí východní Evropy, Afriky a Ruska. Cizinky se prodávají příliš lacino a nadstandardní sexuální služby poskytují téměř zadarmo. Také konkurence mezi jednotlivými nightcluby a priváty neustále sílí. Těmito okolnostmi jsou české ženy i erotické podniky nuceny provozovat komerční sex za nižší cenu. Další příčinu klesajících příjmů v sex byznyse vidí prostitutky i v současném zpomalení české ekonomiky. Muži už nenavštěvují noční kluby tak často jako dřív. V názorech na zhoršující se finanční situaci se shodly čtyři respondentky, které se na trhu prostituce pohybují více než jeden rok.

Každý potencionální klient se může o cenách erotického zařízení informovat na webových stránkách nebo v klubu u barmanky. Pracujícím dívkám samozřejmě není vyplacena celá suma, kterou zákazník za strávený čas s nimi zaplatí. Z celkové částky prostitutkám náleží okolo pouhých 55%. Nebylo pro mě následně příliš těžké spočítat, za kolik jsou ochotné věnovat se klientovi na pokoji celou hodinu. Výsledkem mého počítání bylo 1300 korun. To mi nedalo se nezeptat, zda se to respondentkám nezdá trochu málo? Dvě třetiny tázaných prostitutek mě díky svým předchozím zkušenostem ihned ujistily, že na některých pražských privátech by si za stejný čas vydělaly zhruba polovinu.

Ani manažer nightclubu ani dívky neumí odhadnout, zda se dveře pokojů netrhnou nebo dorazí pouhých pět pánů, z nichž se dva po shlédnutí ceníku rozhodnou odejít. Měsíční výdělek v této profesi je ovlivňován velkou spoustou aspektů. Příjem z aktivity, jakou je i prostituce, nezohledňuje jen počet odpracovaných dnů. Zisk z takovéto činnosti závisí především na počtu klientů každé prostitutky, s čímž do určité míry souvisí i její atraktivita a sex-appeal. Obvykle respondentky nabízejí své sexuální služby v erotickém klubu tři až čtyři dny v týdnu. V průměru si pak za jednu noc vydělají 2 – 4000 korun. Studentka Vysoké školy ekonomické se během rozhovoru svěřila, že od jednoho z jejích stálých klientů dostane vždy po pár hodinách sexu a zábavy příspěvek „na studia“ ve výši dvacet tisíc korun. Na základě této výpovědi jsem usoudila, že i když se prozatím její kariéra ubírá jiným směrem, vydělává si víc než většina absolventů oné univerzity. Z jednotlivých odpovědí a reakcí respondentek bylo možné vyvodit pár závěrů. Přestože se příjmy prostitutek v posledních letech značně snížily, jsou ženy v zkoumaném nočním klubu finančně více méně spokojené. Pro žádnou z nich momentálně postupně klesající výdělky nepředstavují až tak silný faktor, který by je donutil ukončit svou činnost na trhu prostituce. Nižší výnosy v sex byznyse se pro subjekty nabízející sexuální služby za úplatu naopak stávají podnětem k tomu, aby zvýšily počet odpracovaných dnů.

7.4. Postoj prostitutek k současné legislativě

Všech devět prostituujících žen, od kterých jsem měla možnost získat podklady pro svou studii, vědělo, že poskytování sexuálních služeb za úplatu není v České republice povoleno ani výslovně zakázáno. Podle současné české legislativy komerčně nabízený sex neexistuje. Do určité míry může být obecně závaznými vyhláškami regulována jen prostituce pouliční a silniční. Mé otázky směřovaly k zjištění, jak tuto skutečnost respondentky vnímají. Odpovědi, které následovaly, mě nijak nepřekvapily. Naše zákonodárství neřeší prostituci, prostitutky neřeší českou legislativu. Svůj způsob obživy si obhájily argumenty, jenž by se daly jen těžko zpochybnit či napadnout. Prostitutkami se staly dobrovolně. Vstoupit na trh „prodejné lásky“ bylo jejich svobodné rozhodnutí. Nenabízejí se na ulici, nepohoršují veřejnost, nedopouští se trestných činů a všechny jsou starší 18 let. Přístup naší vlády k této problematice jim vyhovuje po všech stránkách a nevidí žádný důvod na tom cokoli měnit.

7.5. Názory prostitutek na navrhované zákony o regulaci prostituce

Na základě povědomí o navrhovaných zákonech o regulaci prostituce jsem dotazované respondentky rozdělila do dvou kategorií. Již v předchozí části výzkumu, jenž se zabývá délkou poskytování sexuálních služeb, je uvedeno, že čtyři ženy vstoupily do světa prodejného sexu před více než jedním rokem. Tyto prostitutky moc dobře věděly, jaké změny by navrhované zákony přinesly. Druhá skupina je zastoupena zbylými pěti začátečnicemi, s nimiž byla diskuse na toto téma poněkud obtížnější. Dívky totiž vůbec netušily, že nějaké návrhy zákonů o regulaci prostituce vůbec existují.

Mým předpokladem bylo, že se právě v této části analýzy dopátrám, co by mohlo být pro klubové prostitutky příčinou či impulsem k odchodu z trhu prostituce. Z toho důvodu jsem se zkoumaných žen tázala především na povinnou registraci prostituujících osob, dokazování zdravotní způsobilosti, platbu daní a další aspekty, které by mohly být respondentkami vnímány převážně negativně.

Osm z devíti zpovídaných prostitutek tento způsob obživy před svým okolím skrývá. O poskytování sexuálních služeb za úplatu se většinou svěřily jen několika blízkým přátelům, jimž plně důvěřují. Jak tedy respondentky reagovaly na fakt, že by v případě přijetí zákona mohly komerční sex poskytovat pouze na základě oprávnění, které by navíc obsahovalo osobní údaje prostitutky i fotografii? Pro tři ženy by se tato povinnost stala příčinou úplného odchodu z trhu prostituce, přičemž o ukončení této činnosti do jisté míry uvažují kvůli

klesajícím výdělkům a ze soukromých důvodů už nyní. Pouze jedné respondentce by uzákonění registrace prostituujících osob nevadilo. Svou práci netají před manželem a dokonce ani před svou dcerou. Zbývajících pět prostitutek mě seznámilo s dalším možným řešením, jenž se jim v takové situaci naskýtá. Erotické seznamky jsou plné inzerátů, v nichž muži hledají mladé milenky, kterým za příjemně strávené chvíle a sex nabízejí večeře v luxusních restauracích, nákupy, zahraniční dovolené a finanční výpomoc či štědré kapesné. Ve své podstatě se jedná o takovou nevinnou a velmi diskrétní formu prostituce. Ovšem v případě přijetí návrhů zákonů bychom mohli výrazy „nevinná“ a „diskrétní“ nahradit slovním spojením „nelegální a skrytá“.

Pohlavně přenositelné choroby patří k nejvíce diskutovaným negativním jevům, jenž prostituci doprovázejí. Navrhované zákony ukládají každé prostituující ženě povinnost dokazovat prostřednictvím potvrzení od lékaře svou zdravotní způsobilost k poskytování sexuálních služeb za úplatu. Klubové prostitutky patří mezi tzv. profesionálky a jsou všeobecně považované za nejméně rizikovou skupinu. Bohužel je to právě zákazník, kdo velmi často poptává extra poskytované služby a nebezpečné praktiky, u kterých je pravděpodobnost nákazy pohlavní chorobou daleko vyšší. Za nadstandard, jako je např. orální sex bez prezervativu, jsou muži ochotní zaplatit až dva tisíce korun. Taková finanční částka se stává obrovským lákadlem a pak už záleží jen na opatrnosti každé z dívek. Čtyři dotazované ženy poprvé použily kondom až v souvislosti s touto profesí, jelikož si dříve ve svém soukromém životě rizika nechráněného sexu vůbec neuvědomovaly a nákazu pohlavní nemocí ani nepřipouštěly. Strach, který prostitutky zažívaly v průběhu prvních testů ve zdravotnickém zařízení, je z takového hazardování se zdravím nadobro vyléčil. Já jsem do té doby žila v přesvědčení, jak bedlivě majitelé / manažeři erotických podniků kontrolují a dohlížejí na pravidelné lékařské prohlídky prostituujících slečen. Dvě respondentky mě vyvedly z omylu. V analyzovaném nightclubu pracují téměř osm měsíců a na žádných testech zatím nebyly. Ostatní prostitutky navštívily minimálně jednou pražskou pobočku neziskové organizace Rozkoš bez rizika, kde je všem ženám pracujícím v sex byznyse poskytnuto bezplatné vyšetření pohlavně přenositelných chorob. Jednoznačný důvod k odchodu z trhu „prodejné lásky“ představuje pro dotazované dívky nákaza nevyléčitelnou nemocí. Zvýšený výskyt pohlavně přenositelné nemoci se pak stává podnětem pro dočasné pozastavení provozování prostituce. Žádná z respondentek ovšem nesouhlasí se závazkem prostituujících osob podstupovat zdravotní kontrolu tak často. Uzákonění povinnosti prostitutek dokazovat

zdravotní způsobilost k činnosti skrze lékařské potvrzení s velkou pravděpodobností povede k eliminaci nechráněného sexu a rizikových praktik.

Zákon o regulaci prostituce dále stanovuje, že osoby živící se komerčním sexem jsou povinny platit daň z příjmu fyzických osob i sociální pojištění a přispívat na státní politiku zaměstnanosti. Dotazované respondentky ovšem daně platit nechtějí. Zdanění v oblasti sex byznysu by mohlo způsobit pokles výdělků prostitutek na takovou úroveň, kdy se jim tato aktivita přestane vyplácet. Tento fakt by vedl k omezení výskytu klubové prostituce, jelikož by byly ženy poskytující sexuální služby za úplatu nuceny k odchodu z legálního trhu prostituce, přičemž na slovo legální je zde kladen důraz. Tato skutečnost zkrátka opět povede ke snahám prostituujících osob najít způsob, jak se i nadále živit prodejním sexem a zároveň se platbě daní vyhnout. S velkou pravděpodobností bychom mohli očekávat růst trhu nelegální prostituce a rozšíření všech skrytých forem poskytování sexuálních služeb. Snad nejznámější skrytou formou komerčního sexu je bytová (privátní) prostituce, o níž se za určitých předpokladů nemusí nikdo dozvědět. Z výpovědí dívek jsem pochopila, že není nic snazšího než si do pronajatého bytu občas pozvat movitého pána a platbám daní se tak bez problému vyhnout. Další možností, o níž by však uvažovala pouze jedna respondentka, je vycestovat do zahraničních států, v nichž prostituce regulovaná není.

8. STUDIE ZAMĚŘENÁ NA MAJITELE/MANAŽERY NIGHTCLUBU

Studie obsahuje zpovědi majitele / manažera nightclubu, jenž erotický podnik vlastní a zároveň se stará o jeho bezproblémový chod. Snahou bylo zjistit, co ho vedlo k zahájení podnikatelské činnosti v sex byznyse, jakým způsobem svůj klub vede, jaké jsou jeho názory na navrhované zákony o regulaci prostituce a zda by jejich přijetí ovlivnilo jeho další podnikání.

Komunikace s majiteli erotického zařízení byla daleko složitější než s prostitutkami, jelikož se odpovědím na některé otázky záměrně vyhýbali nebo mě naopak zahrnovali nepodstatnými informacemi, na které jsem se vůbec neptala.

8.1. Základní údaje o erotickém zařízení

Nightclub je v obchodním rejstříku veden jako společnost s ručením omezeným založená na počátku roku 2005. Mladý manželský pár si více než čtyři roky pronajímá prostory, v nichž prostitutky poskytují mužům z okolí i klientům ze zahraničí své sexuální

služby. Zajímal jsem se především o to, jak je vůbec možné provozovat erotické zařízení, když je Česká republika vázaná Úmluvou o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob, v níž je tato činnost prohlášena za trestnou? Jak mohlo dojít k takovému rozšíření klubové prostituce, jestliže Zákon č. 241/1922 Sb. o potírání pohlavních nemocí zřizování a udržování nevěstinců zakazuje a trestá jako trestný čin kuplířství? Odpověď, která následovala, jen dokazuje, že člověk si zkrátka vždy najde cestu, jak zákon chytrě obejít. Předmětem podnikání se stalo zprostředkování obchodu a služeb, pořádání kulturních produkcí a zábav, ubytovací služby, hostinská činnost, fotografické služby, návrhářská činnost, modeling a průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu. Vše tedy funguje tak, že kdokoliv může přijít do podniku na drink, pobavit se a zase odejít. Pokud se ovšem zábava rozjede a pánovi padne do oka mladá usměvavá slečna, je jim nabídnuta možnost využít ubytovacích služeb a pronajmout si některý z pokojů. Nikoho následně nezajímá, co se na pokojích odehrává. Téměř každý nightclub nabízí také tzv. eskort, což zákazníkům umožňuje využití sexuálních služeb prostitutky, aniž by opustili pohodlí svých domovů či hotelových pokojů. Z toho důvodu je jedním z předmětů podnikání i průvodcovská činnost v cestovním ruchu.

8.2. Počáteční motivace majitele k provozování erotického zařízení

Majitel nočního podniku i jeho manželka se v prostředí komerčně nabízeného sexu pohybovali daleko dříve, než se rozhodli otevřít vlastní klub. Oba byli zaměstnanci jednoho z největších a nejznámějších pražských kabaretů, přičemž on díky své průbojnosti dosáhnul manažerského postavení. Jeho žena v erotickém zařízení pracovala jako tanečnice a současně provozovala také prostituci. Jejich následné sblížení se stalo důvodem pro odchod z kabaretu, což nakonec vedlo ke společnému rozhodnutí zahájit podnikatelskou činnost a zřídit si vlastní nightclub. Zároveň si byli moc dobře vědomi toho, jak vysoké finanční částky se v sex byznysu točí a kolik si mohou vydělat. Za počáteční motivaci dotazovaných majitelů k provozování erotického podniku považují především jejich předchozí pracovní zkušenosti a samozřejmě peníze.

8.3. Současná finanční situace erotického zařízení

V této části výzkumu mi bylo opět utvrzeno, že si v současné době vlastníci nočního klubu ani prostituující ženy zdaleka nevydělají tolik jako před pár lety. Jelikož si dnes mohou v Praze pánové vybírat z více než padesáti erotických podniků, konkurence je vysoká a udržet se na trhu prostituce stále obtížnější. Ačkoliv nightclub, v němž jsem prováděla svůj výzkum,

patří mezi ty nejlépe hodnocené, mužů se zájmem o komerční sex v tomto zařízení ubývá. Podle slov dotazovaných majitelů se počet jejich zahraničních klientů téměř nezměnil. Silně ovšem pociťují ztrátu mnoha stálých českých zákazníků, kteří začali navštěvovat tzv. priváty. Podnikatelé si vychvalují denní provoz, navíc jsou nabízené sexuální služby v těchto bytech daleko levnější a prostitutky často svolí i k velmi rizikovým praktikám. Právě v privátní prostituci a v internetových nabídkách eskortních agentur, k jejichž rozšíření došlo zejména v posledních době, vidí mladí manželé jednu z příčin svých ztrát i nižších výdělků klubových prostitutek.

V další části dialogu jsem se snažila získat informace o způsobu vedení erotického zařízení. V zásadě se majitelé snaží řídit pravidlem, jenž říká : nezáleží na kvantitě, ale na kvalitě. Pánové se v klubu mohou těšit společnosti velmi atraktivních dívek s vybraným chováním. Vysoké úrovni nabízených služeb pak odpovídá i jejich cena. Proto je klientela tvořena především muži, kteří umí tento luxus ocenit. Majitelé nightclubu mi následně vysvětlili, z jakého důvodu se rozhodli zpoplatnit vstup a jak může samotná existence i výše vstupného ovlivnit jejich zákaznictvo. Pro muže, jenž se chce v klubu příjemně pobavit a strávit pak s jednou ze slečen nějaký čas na pokoji, není nikdy žádný problém zaplatit nepříliš drahý vstup. Navíc je v ceně vstupného zahrnut jeden nealkoholický nápoj a tanec topless. Opakem těchto mužů jsou pravidelní návštěvníci místních hospod, kteří nejprve propijí veškeré peníze a v zápětí je jejich opilecké představy polonahých žen tančících kolem tyče přivedou až ke dveřím nightclubu. Těmto klientům se pak vstupné ve výši 200 korun zaplatit nechce. V takovém případě ovšem majitel nepřichází o vážného zákazníka, jehož odchodu by litoval.

Dalším mým cílem bylo dopátrat se, na čem jsou založené vztahy mezi majitelem / manažerem erotického zařízení a subjekty, které se do značné míry podílejí na zajišťování odbytu nočních podniků. Jak už bylo popsáno, konkurence mezi nightcluby na trhu prostituce neustále sílí. V souvislosti s tím jsou kluby čím dál více motivovány k uzavírání jakýchsi nepsaných dohod zejména s taxikáři nebo s recepčními hotelů. Podmínkou vzniku i dalšího fungování smluvních vztahů je fakt, že musí být výhodné pro obě strany. Erotické podniky proto nabízí subjektům za každé zprostředkování obchodu finanční odměnu. Ve své podstatě bychom tuto činnost mohli nazvat lobováním. Zároveň tato skutečnost vysvětluje, proč je klientům, kteří využívají nabídky poskytování sexuálních služeb na svých hotelových pokojích či ubytovnách, účtována vyšší hodinová sazba. Rozdíl v cenách není způsoben

rostoucími náklady nočních klubů na dopravu prostitutek za zákazníkem, ale povinností podniků zaplatit recepčním na hotelích předem domluvenou finanční odměnu. Na základě rozhovoru s majitelem jsem ovšem dospěla k dalšímu překvapivému zjištění. Díky narůstajícímu zájmu mužské části naší populace o eskorty si recepce ubytovacích zařízení vydobýly tak silné postavení, že si dnes už mohou diktovat podmínky. To v praxi vedlo až ke zdvojnásobení jejich honoráře na 1000 korun. Jestliže vedení nightclubu odmítne zaplatit požadovanou finanční částku, recepční hotelu nepovolí prostitutce navštívit potencionálního zákazníka a k obchodu tudíž nedojde. Majitel erotického podniku tak v současné době stojí před nelehkou volbou, zda vyděračské jednání ubytovacích zařízení akceptovat nebo ne. A pokud se rozhodne na zvyšující se požadavky hotelových recepcí přistoupit, jakým způsobem se pak má s těmito nepředpokládanými výdaji vyrovnat? V případě, že podnik zahrne nově vzniklý náklad do ceny, budou tratit klienti. S velkou pravděpodobností pak někteří z nich o eskortní služby ztratí zájem. Druhou možností je snížit podíl nočního klubu na zisku z této činnosti, čímž klesne i výdělek žen poskytujících tyto služby. Ať už tedy majitel zvolí jakékoliv řešení, výsledkem bude nespokojenost prostitutek, zákazníků i jeho samého.

8.4. Názory majitele erot. zařízení na navrhované zákony o regulaci prostituce

Mimo jiné má být prostřednictvím navrhovaných zákonů docíleno i efektivní regulace počtu, vzhledu a umístění erotických zařízení. Jejich přijetí by tedy přineslo mnoho změn nejen pro prostitutky, ale i pro vlastníky a manažery nočních klubů. Majitel byl s obsahem navrhovaných zákonů podrobně seznámen. Rozhovor s ním tudíž probíhal bez problémů.

Všichni provozovatelé erotických zařízení musí mít k této činnosti povolení, které jim bude vydáno příslušným obecním úřadem pouze pod podmínkou, že se takový podnik nenachází v blízkosti školy, dětského hřiště, církevní budovy, kulturní památky a jiných podobných staveb. Majitel nightclubu tento fakt vnímá jen jako další zbytečné obíhání administrativních orgánů, které by navíc měl absolvovat každých 5 let, jelikož právě na tak dlouhé období byla stanovena doba platnosti povolení k provozování takového podniku.

Návrh zákona o regulaci prostituce zároveň ukládá provozovatelům zařízení určité povinnosti, jejichž porušení by mohlo vést dokonce k rozhodnutí obce povolení odejmout. Erotický podnik nesmí být označen způsobem budící veřejné pohoršení. Majitel, s nímž jsem měla možnost mluvit, by nejspíš musel úplně změnit logo svého nightclubu, na kterém jsou zobrazeny dvě nahé ženy. Jestliže by takové označení ponechal, hrozil by mu peněžitý trest

do výše 50 000 korun. Při nedodržení zákazu vstupu osobám mladším 18 let, přičemž nezáleží na tom, zda se jedná o prostitutky nebo klienty, by mohlo být provozovateli uloženo penále do 200 000 korun. V průběhu rozhovoru jsem byla dotazovaným vlastníkem nočního klubu ujištěna, že věk žen provozující prostituci, s nimiž se dohodne na spolupráci, vždy kontroluje na občanských průkazech. Nikdy ho však nenapadlo zjišťovat věk zákazníků. Pokutu v hodnotě až jednoho milionu korun by provozovatel obdržel v momentě, kdyby se dopustil správního deliktu, jakým je umožnění nabízet či poskytovat v erotickém podniku sexuální služby osobě, která by nebyla držitelem platného oprávnění. Majitel zkoumaného nightclubu by pod hrozbou takových sankcí řádně plnil veškeré závazky, jež zákon o regulaci prostituce provozovatelům zařízení ukládá. U poslední zmíněné povinnosti jen vyřknul své obavy z toho, aby po přijetí zákona nějaké takové prostitutky vůbec byly. Moc dobře totiž tuší, jak by na povinnou registraci, vedení účetnictví nebo platbu daní reagovaly ženy prostituující v jeho podniku – odchodem z trhu legální prostituce.

ZÁVĚR

Bakalářská práce si ve svém úvodu kladla za cíl odhalit faktory, jenž působí na chování subjektů představujících na trhu prostituce nabídku komerčně poskytovaného sexu a tzv. zprostředkovatele obchodu, a zjistit, do jaké míry mají tyto podněty vliv na změny v nabízeném množství sexuálních služeb. Předpokládaným významem analýzy bylo také posoudit, zda bychom přijetím navrhovaných zákonů o regulaci prostituce dosáhli efektivního systémového řešení kritického stavu sex byznysu v České republice.

Studie staví nejen na důkladném teoretickém podkladu zpracovaném z literatur, dokumentů a jiných dostupných materiálů. Jako hlavní zdroj získávání informací pro závěrečné objasnění a zhodnocení vyvozených výsledků byl zvolen terénní výzkum - streetwork, což je forma monitoringu založená na přímých osobních rozhovorech s vybranou cílovou skupinou. Vzhledem k nízkému počtu dotazovaných respondentů není možné průzkum považovat za plně odpovídající skutečné situaci a nelze tvrdit, že analýza předkládá vyčerpávající popis klubové prostituce v Praze či České republice.

Základním impulzem pro vstup ekonomického subjektu na trh je zisk. Jinak tomu není ani v oblasti prostituce, kde vidina snadno vydělaných peněz představuje hlavní motivaci k této činnosti. Za další podněty jsou považovány nízký stupeň dosaženého vzdělání či nulové předchozí pracovní zkušenosti. Komerčním sexem se neživí pouze osoby, jenž nenacházejí na trhu práce uplatnění. Prostitutkami se v poslední době stávají i studentky a vysokoškolsky vzdělané ženy, jimž dávají příjmy z poskytování sexuálních služeb větší jistoty než jiná zaměstnání. Do jisté míry má na jejich rozhodování vliv i současná finanční krize.

Během posledních deseti let došlo k razantnímu zhoršení finanční situace prostituujících osob i provozovatelů nočních klubů. Příčinou je rostoucí konkurence mezi erotickými podniky (nightcluby, kabarety, priváty) a příliv prostitutek ze zemí východní Evropy. Snižující se výnosy z provozování komerčního sexu nepředstavují pro ženy pracující v sex byznysu motivaci k odchodu z trhu prostituce, ale naopak se stávají pohnutkou k tomu, aby zvýšily nabízené množství. Majitelé / manažeři se snaží tuto situaci řešit např. zajištěním odbytu eskortních služeb prostřednictvím nepsaných dohod s taxikáři a recepčními hotelů. Výzkum pouze potvrzuje teorii, že tiché dohody na trzích bývají nestabilní a ekonomické subjekty jsou vždy motivovány k podvádění a porušování těchto smluvních vztahů.

Snad největší vliv na chování subjektů představujících nabídku komerčních sexuálních služeb mají morální aspekty. V případě přijetí Zákona o regulaci prostituce by nevyhnutelnou podmínkou pro tento způsob obživy byla povinná registrace prostituujících osob. Ztráta anonymity by se pro poskytovatelky prodejného sexu stala podnětem k odchodu z trhu legální prostituce. Na první pohled by se mohlo zdát, že dojde ke splnění jednoho ze zákonem stanovených cílů – redukce klubové prostituce. Studie ovšem dokazuje, že by tento fakt vedl k růstu nelegálního trhu a rozšíření všech skrytých forem poskytování sexuálních služeb. Nejznámější z nich je prostituce privátní, která se navíc jeví být daleko rizikovější a problematičtější než komerční sex nabízený v erotických zařízeních. Druhou možností, jenž se prostitutkám naskýtá, je odchod do zahraničních států, kde registrace osob poskytujících sexuální služby povinná není. Zákon nabídky a poptávky či neviditelná ruka trhu působí i v oblasti sex byznysu a úbytek českých prostituujících žen bude rychle nahrazen cizinkami.

Širokou veřejností kritizovaný stav prostituce v České republice představuje jednu z nejvíce diskutovaných problematik poslední doby. Jako nejlepší možné řešení se ukazuje být stanovení zákonných pravidel přijetím Zákona o regulaci prostituce. Je více než zřejmé, že pochopit, jak a proč prostituující osoby a provozovatelé erotických zařízení na jednotlivé podněty reagují, není jednoduché. Stává se to ovšem nutnou podmínkou efektivní usměrňování této činnosti.

Na závěr Bakalářské práce mohu na základě výpovědí klubových prostitutek zmínit své obavy, aby návrh Zákona o regulaci prostituce nebyl stejně účinný jako snahy obcí regulovat prostituci provozovanou na veřejných prostranstvích. Ovšem rozšíření klubové prostituce redukcí té pouliční považuji za úspěšnější než přesun prostitutek z luxusních erotických podniků do bytů či privátů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

BASSERMANN, Lujo: Nejstarší řemeslo, Mladá Fronta, Praha, 1993

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: Nelegální ekonomika v ČR, tisková zpráva, 9.6.2005,
http://www2.czso.cz/csu/tz.nsf/i/nelegalni_ekonomika_v_cr_09_06_2005

FASSMANN, Martin: Stínová ekonomika – I (příčiny, důsledky, měření), Sondy, Praha, 2002

GÖDTEL, Reiner: Sexualita a násilí, 1.vydání, Český spisovatel a.s., Praha, 1994

CHMELÍK, Jan: Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita, 1.vydání, Portál, Praha, 2003

Legalizace prostituce, <http://www.evropa2045.cz/hra/napoveda.php?kategorie=2&tema=83>

LENDEROVÁ, Milena – MACKOVÁ, Marie – BEZECNÝ, Zdeněk – JIRÁNEK, Tomáš:
Dějiny každodennosti „dlouhého“ 19. století, 1.vydání, Univerzita Pardubice, 2005,
<http://khv.upce.cz/upom/skriptum.pdf>

MALINOVÁ, Hana: Připomínky k Návrhu Zastupitelstva hlavního města Prahy Zákon o regulaci prostituce, 6.2.2008,
http://www.rozkosbezrizika.cz/02_download/35_zakon_regulace_prostituce_pripominky_rr.doc

MALINOVÁ, Hana: Sociální patologie II., 1.vydání, Státní pedagogické nakladatelství n.p., Praha, 1982

MALINOVÁ, Hana: Sex a prostituce, únor 2008,
http://www.rozkosbezrizika.cz/01_htm/021_ZAKON.htm

MATOUŠEK, Oldřich – KOLÁČKOVÁ, Jana – KODYMOVÁ, Pavla (eds.): Sociální práce v praxi, 1.vydání, Portál, Praha, 2005

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: Návrh opatření k řešení problémů souvisejících s prostitucí,
<http://web.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce2/index.html>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: Prostituce a obecně závazné vyhlášky obcí, <http://www.mvcr.cz/clanek/prostituce-a-obecne-zavazne-vyhlascky-obci.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: Rozbor problémů souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení, <http://web.mvcr.cz/archiv2008/prevence/priority/prostituce/index.html>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: Zákon o regulaci prostituce, vládní návrh, 20.7.2005, <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2005/navrh.doc>

ODBOR BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY MV: Možný postup obcí v oblasti regulace prostituce, http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/rs_atlantic/data/files/metodika-obce.pdf

PRČÍKOVÁ, Lenka: Prostituce živností?, Finanční noviny, 16.4.2002, http://www.financninoviny.cz/index_view.php?id=15684

RADA HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY: Usnesení k návrhu zákona o regulaci prostituce, 26.8.2008, <http://magistrat.praha.eu/zdroj.aspx?typ=7&Id=60940&sh=1538442743>

RADIOŽURNÁL: Ozvěny dne, 14.5.2004, <http://www.zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=209>

ROZKOŠ BEZ RIZIKA: Sexuální hrátky dnes a sto let zpátky, PowerPointová prezentace, duben 2007, http://www.rozkosbezrizika.cz/02_download/724_PP_RR_prezent.pps#262,1

ŠKALOUD, Miroslav: Jak v regulaci prostituce v ČR, 27.1.2005, <http://www.skaloud.net/clanky/stanoviska/tridena-stanoviska/bezpecnost/jak-v-regulaci-prostituce-v-cr-27-1-2005/>

URYČ-GAZDA, Michal – MOSTÝN, Milan: Stínová ekonomika v Česku neustále roste, Hospodářské noviny, 3.7.2003, str. 16, <http://www.libinst.cz/stranka.php?inc=infonet&typ=Ji%C5%99%C3%AD%20Schwarz&id=729>

VANÍČKOVÁ, Eva: Dětská prostituce, 2.doplňené a aktualizované vydání, Grada Publishing a.s., Praha, 2007

ZASTUPITELSTVO HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY: Zákon o regulaci prostituce, 11.12.2007, http://www.rozkosbezrizika.cz/02_download/35_zakon_navrh_5856-4.doc

ŽÁKOVÁ, Markéta: Prostituce – charakteristika, říjen 2006, <http://www.icm.cz/prostituce-charakteristika>

ŽÁKOVÁ, Markéta: Prostituce – legislativa, říjen 2006, <http://www.icm.cz/prostituce-legislativa>